

Нове щомісячне опитування підприємств

Випуск 30. (10.2024)
Український бізнес під час війни

Виконавець проєкту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Фінансова підтримка:

Проєкт реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Дарія Шаповалова, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Дослідження проведено за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Європейське відродження України». Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу чи Міжнародного фонду «Відродження».

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»,

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО НОВЕ ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ «УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ»

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі **тридцятий випуск** щомісячного опитування керівників підприємств «Український бізнес під час війни».

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки та прогнозування економічних тенденцій на майбутнє ІЕД проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію BTS використовують у світі для оцінки економічної ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – керівників підприємств та підприємців. Результатом кон'юнктурних досліджень є коротка, "стисла" картина економіки або окремого сектору, економічні тенденції в коротко- та середньостроковій перспективі та майбутні «поворотні» точки циклу економічної активності.

Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» складається з двох частин: регулярної та спеціальної. Регулярно респонденти дають відповіді на питання про зміну основних показників діяльності та короткострокові прогнози щодо майбутніх змін цих же показників. Мова йде про динаміку випуску (виробництво), реалізації (продажі), експорту, заборгованостей, цін, нових замовлень, зайнятості тощо. Оцінки та очікування щодо змін ділового клімату та фінансово-економічної ситуації на підприємстві в перспективі на пів року також у фокусі нашої уваги. У цій частині опитування використано методологію кон'юнктурних опитувань, гармонізовану відповідно до вимог Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys (BTS). Там, де можливо, ми будемо порівнювати дані з даними щоквартального опитування підприємств «Ділова думка», які проводяться з 1998 року. Спеціальна частина щомісячного опитування підприємств присвячена впливу війни на виробничу діяльність підприємств та експорт, оцінкам державної політики з підтримки бізнесу. У випуску використано галузевий вимір в аналізі даних.

Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

Від серпня 2024 року публікація стала можливою завдяки підтримці Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Європейське відродження України». Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» було започатковано ІЕД на початку 2022 року як реакцію на виклики для економічного врядування, породжені повномасштабною війною росії проти України. Реалізація цієї ініціативи стала можливою завдяки змінам у плані реалізації проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансувався Європейським Союзом, співфінансувався МФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США), і відбувалась під егідою цього проєкту з травня 2022 року по грудень 2023 року. Із січня до квітня 2024 року дослідження відбувалося в рамках проєкту "Екстрена підтримка громадянського суспільства та ЗМІ у відповідь на війну в Україні", який реалізувався завдяки фінансовій підтримці Європейського Союзу.

Ми вдячні аналітичній системі YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>) за можливість використання даних для формування панельної вибірки.

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю ГО "Інститут економічних досліджень та політичних консультацій" і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу чи Міжнародного фонду «Відродження».

Зміст

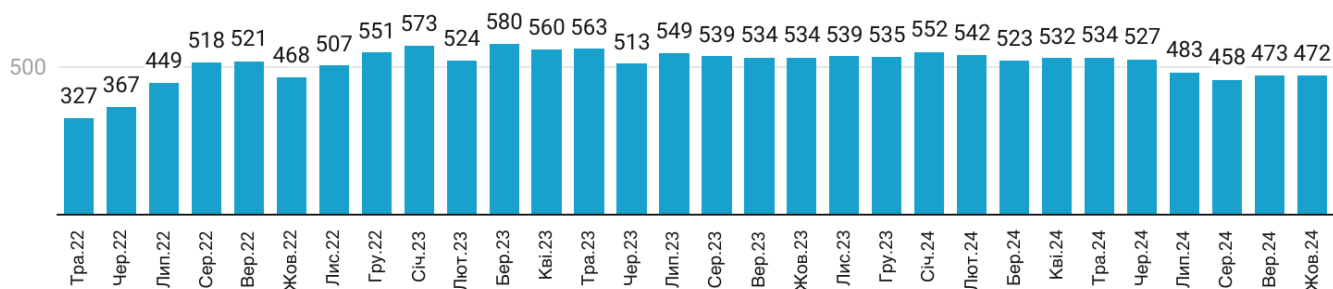
ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ У ПРОЧИТАННІ ЦЬОГО ЗВІТУ	5
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ	7
ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ.....	10
ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ.....	10
ПОКАЗНИКИ ТА ОЧІКУВАННЯ В ПЕРСПЕКТИВІ НА ПІВ РОКУ	10
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	10
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	11
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	11
НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ	12
Дворічні очікування	12
Піврічні очікування	13
Тримісячні очікування	14
ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ.....	16
АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВОСТІ	16
ВИРОБНИЦТВО	16
Зміни щодо попереднього місяця.....	16
Очікування щодо змін виробництва	17
ПРОДАЖІ.....	17
Зміни щодо попереднього місяця.....	17
Очікувані зміни продажів.....	18
ЕКСПОРТ.....	18
Зміни щодо попереднього місяця.....	18
Очікувані зміни експорту.....	19
ЗАПАСИ СИРОВИНИ	19
Зміни щодо попереднього місяця.....	19
Очікувані зміни запасів сировини	20
ЗАПАСИ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	21
Зміни щодо попереднього місяця.....	21
Очікувані запаси готової продукції.....	21
НОВІ ЗАМОВЛЕННЯ.....	22
Зміни щодо попереднього місяця.....	22
Очікувані зміни нових замовлень	22
Забезпеченість замовленнями наперед.....	23
ЦІНИ НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ	24
Зміни щодо попереднього місяця.....	24
Очікувані зміни цін на сировину та матеріали	24

ЦІНИ НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ (ВІДПУСКНІ ЦІНИ).....	25
Зміни щодо попереднього місяця.....	25
Очікувані зміни цін на готову продукцію.....	25
ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ.....	26
Зміни щодо попереднього місяця.....	26
Очікувані зміни дебіторської заборгованості.....	26
КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ.....	27
Зміни щодо попереднього місяця.....	27
Очікувані зміни кредиторської заборгованості.....	27
ПОДАТКОВА ЗАБОРГОВАНІСТЬ.....	28
Зміни щодо попереднього місяця.....	28
Очікувані зміни податкової заборгованості.....	28
КІЛЬКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ.....	29
Зміни щодо попереднього місяця.....	29
Очікувані зміни кількості працівників.....	29
ПРАЦІВНИКИ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ.....	30
Зміни щодо попереднього місяця.....	30
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках.....	31
КВАЛІФІКОВАНІ ТА НЕКВАЛІФІКОВАНІ ПРАЦІВНИКИ.....	31
Кваліфіковані працівники.....	32
Некваліфіковані працівники.....	32
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	33
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА.....	33
Проблеми ведення бізнесу під час війни.....	33
Перешкоди для зростання виробництва.....	35
Вплив війни на завантаження виробничих потужностей/обсяги виробництва.....	38
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	40
ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ.....	42
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА.....	43
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	43
МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ.....	45
ВИБІРКА.....	45
Додаток 1. Вибрані результати опитування в цифрах.....	46

ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ У ПРОЧИТАННІ ЦЬОГО ЗВІТУ

Кого ми опитуємо? У цьому опитуванні використано панельну вибірку, тобто ми опитуємо одні й ті ж суб'єкти підприємницької діяльності. Під час тридцятої хвили опитування отримано відповіді від 472-х респондентів.

Рис. 1. Кількість опитаних підприємств

Created with Datawrapper

Серед опитаних переважно промислові підприємства (88%), розташовані у 21-му із 27-ми регіонів України, зокрема у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та в місті Києві. Серед опитаних представлено підприємства всіх розмірів за кількістю працівників.

Рис. 2. Кількість опитаних підприємств за розмірами

	Жов.23	Лис.23	Гру.23	Січ.24	Лют.24	Бер.24	Кві.24	Тра.24	Чер.24	Лип.24	Сер.24	Вер.24	Жов.24
Мікро	62	57	55	59	60	58	58	60	57	62	65	64	64
Малі	171	172	169	181	173	167	170	170	164	143	135	140	141
Середні	184	189	188	186	186	187	190	189	189	167	152	163	159
Великі	117	121	123	126	123	111	114	115	117	111	106	106	108

Як ми збираємо дані? Дані було зібрано за допомогою поєднання декількох методів збору даних: телефонне інтерв'ю представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми інтерв'юерами та, у невеликій кількості випадків, самостійне заповнення онлайн-форми представниками підприємств, які під час попереднього телефонного контакту висловили бажання самостійно внести дані до онлайн-форми.

Як обраховуються наші показники? Усі показники обраховуються за єдиною методологією. Для показників економічних тенденцій та очікувань ми зараховуємо відповіді як +1, якщо підприємство відповідає, що показник збільшився, 0 — якщо він не змінився і -1 — якщо зменшився. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів звітували про його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, у яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, у яких виробництво скоротилось. Кожний індекс більший за +0,05 або менший за -0,05 є статистично значущим і відрізняється від нуля з імовірністю помилки 5%.

Як «читати» наші показники? Наші показники називаються «індексами», що є синонімом термінів «балансовий індекс», «балансовий показник». Усі індекси є різницею між частками респондентів, що

звітували про зменшення, та тими, що звітували про збільшення показника. Чим більше значення індексу, тим більші темпи зростання показника, чим менше значення індексу, тим більші темпи падіння показника. Для більшості показників більше значення індексу означає позитивну тенденцію, винятком є показники заборгованостей, кількості працівників у вимушених відпустках та труднощі з пошуком персоналу. Тут усе навпаки: чим більше індекс, тим більші темпи зростання заборгованостей, збільшення кількості людей у вимушених відпустках чи труднощів (це погано), а чим менше індекс, тим більші темпи скорочення заборгованостей, зменшення кількості людей у вимушених відпустках чи труднощів (це добре).

Коли проводилось опитування? Польовий етап тридцятої хвилі тривав із 14 жовтня до 31 жовтня 2024 року. Керівники підприємств порівнювали результати роботи у жовтні 2024 року із вереснем 2024 року, оцінювали стан того чи іншого показника на момент проведення опитування (жовтень 2024 року) та давали прогнози на наступні два – три чи шість місяців, залежно від питання. В окремих питаннях, де це було зазначено, результати роботи порівнювали з довоєнним часом (період до 24 лютого 2022 року) або з аналогічним періодом попереднього року. Опитувані давали прогнози на наступні три місяці роботи.

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

У жовтні 2024 року зберігалася тенденція до прискорення відновлення на тлі стійкого помірною оптимізму як у коротко-, так і в середньостроковій перспективі. 6-місячні очікування щодо фінансово-економічної ситуації на підприємстві та для загально-економічного середовища залишаються позитивними та продовжують поступово покращуватись. Невизначеність у 2-річній перспективі дещо зменшилась. Водночас невизначеність у 6-місячній перспективі несуттєво зросла для фінансово-економічної ситуації на підприємстві та без істотних змін для загально-економічного середовища в країні. «Небезпечні умови», викликані російським вторгненням, що триває, виявилися основною перешкодою для ведення бізнесу, відсуваючи «дефіцит робочої сили» на друге місце. «Перебої з електроенергією» опустилися з третього на п'яте місце. Однак у вересні 2024 року через перебої з електропостачанням бізнес втратив 4% загального робочого часу. Негативні оцінки економічної політики Уряду знову дещо зросли.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

- ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ у жовтні 2024 року продовжив зростати, збільшившись із 0,12 до 0,23.
- ІНДЕКС ПОТОЧНОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ третій місяць поспіль суттєво не змінюється та у жовтні становить 0,09 (було 0,10 у вересні).
- Очікування підприємств щодо змін фінансово-економічної ситуації в піврічній перспективі залишаються оптимістичними та навіть дещо зросли, ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ становить 0,33 (було 0,31).
- Значення ІНДЕКСУ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА у жовтні дещо погіршилось, зменшившись із 0,07 до 0,02, хоча показник все ще залишається додатнім.
- Очікування щодо змін загальноекономічного середовища через пів року зберегли тенденцію до зростання, ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА збільшився із 0,29 до 0,32.
- Дворічні очікування щодо перспектив розширення ділової активності несуттєво, проте погіршились ІНДЕКС ОЧІКУВАНОЇ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ у жовтні зменшився із 0,15 до 0,12.
- Рівень невизначеності у дворічній перспективі дещо зменшився після істотного зростання минулого місяця. Невизначеність у піврічній перспективі суттєво не змінилась для загальноекономічного середовища в країні та дещо зросла для фінансово-економічної ситуації на підприємстві. Невизначеність в короткостроковій перспективі незначним чином збільшилась для більшості виробничих показників.

ВИРОБНИЦТВО

- У жовтні 2024 темпи зростання виробництва уповільнились: ІНДЕКС ЗМІН У ВИРОБНИЦТВІ як і минулого місяця становить 0,18.
- Очікування на наступні три місяці залишаються оптимістичними. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА не змінилось, та як і минулого місяця становить 0,38.
- Значення АГРЕГОВАНОГО ПОКАЗНИКА ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВОСТІ не змінюється вже кілька місяців поспіль. У жовтні показник становить 0,10 (три місяця поспіль показник становив 0,11).

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Темпи зростання продажів та нових замовлень зберігаються без значних змін. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ПРОДАЖІВ хоча і несуттєво, проте зросло, із 0,17 до 0,19, а значення ІНДЕКСУ ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ становить 0,11 (було 0,12).
- Очікування підприємств щодо зростання попиту та нових замовлень залишаються без суттєвих змін. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПРОДАЖІВ другий місяць поспіль становить 0,38, значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ становить 0,35 (було 0,33).

ЦІНИ

- Темпи зростання цін прискорились. ІНДЕКС ЗМІН ЦІН НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ збільшився із 0,26 до 0,29. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЦІН НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ суттєво збільшився, із 0,44 до 0,49.

- ІНДЕКС ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ збільшився із 0,22 до 0,27. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ збільшився із 0,42 до 0,46.

ЗАБОРГОВАНІСТІ

- У жовтні порівняно до вересня показники щодо накопичення заборгованостей уповільнились. Показник дебіторської заборгованості зменшився із -0,05 до -0,11, показник кредиторської заборгованості перервав тенденцію до поступового зростання та зменшився, із -0,07 до -0,13. Показник податкової заборгованості також зменшився із -0,12 до -0,19.
- У тримісячній перспективі очікується подальше зменшення накопичень. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ зменшився із -0,13 до -0,20. Показник очікувань для кредиторської заборгованості зменшився із -0,14 до -0,22. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ також зменшився із -0,14 до -0,24.

ЗАЙНЯТІСТЬ

- ІНДЕКС ЗМІН ЗАЙНЯТОСТІ як і минулого місяця становить -0,05.
- ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАЙНЯТОСТІ дещо зріс, зменшення минулого місяця, та показник становить 0,06 (було 0,03).
- ІНДЕКС ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ суттєво не змінився та дорівнює нулю (два місяця поспіль показник становив 0,01). На наступні три місяці керівники підприємств не очікують суттєвих змін у кількості таких працівників та ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН становить 0,12 (було 0,11).
- У вересні труднощі у пошуку кваліфікованих працівників знову зменшились. ІНДЕКС ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ КВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ зменшився із 0,56 до 0,48. ІНДЕКС ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ НЕКВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ суттєво не змінився та показник становить 0,33 (було 0,35).

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЗАМОВЛЕННЯМИ

- У жовтні 2024 року портфель замовлень серед опитаних підприємств залишився на рівні з вереснем: середній термін нових замовлень склав 8 місяців – це найбільше значення за попередній рік та значно більше, ніж було в серпні, коли цей термін складав 7 місяці.
- Частка підприємств із замовленнями на рік та більше наперед вже другий місяць поспіль більше 20%. Водночас частка підприємств, які мають замовлення не більше ніж на 2 місяці, склала 52%.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

- У жовтні 2024 року найгострішою перешкодою для бізнесу, викликаною повномасштабним російським вторгненням, знову стала небезпека працювати – 62%. З різницею у 5% на 2-ге місце рейтингу перешкод для бізнесу у жовтні вийшов брак робочої сили внаслідок призову або виїзду співробітників – 61%.
- Зростання цін на сировину та матеріали та зменшення попиту на продукцію/ послуги зайняли 3-тє та 4-те місце – 45% та 34% відповідно.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ДО ВІЙНИ ТА ЗАРАЗ

- Щоквартально ми використовуємо список перешкод для зростання виробництва з довготривалого квартального опитування підприємств «Ділова думка».
- У жовтні 2024 року серед таких перешкод для зростання виробництва найчастіше називали війну та несприятливу безпекову ситуацію.
- 2, 3, та 4 місця відповідно зайняли брак кваліфікованих працівників, низький попит, надмірне оподаткування (їхні усі значення зросли у жовтні, крім низького попиту).
- Несприятливий регуляторний клімат зайняв 5-ту позицію в цьому рейтингу, значно зріс у порівнянні з 2 кварталом 2024 року.

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ У ПЕРІОД ВІЙНИ

- У жовтні 2024 року лише 11% підприємств повідомили, що працюють на повну потужність (100% і більше), що дещо вище ніж у попередні два місяці (10% у серпні та 9% у вересні).

- У жовтні приблизно третина (33%) підприємств працювала менше ніж на половину потужності або не працювали порівняно з довоєнним часом. Вищі показники були лише на початку повномасштабного вторгнення.
- У жовтні 2024 року рівень завантаження виробничих потужностей мав незначні зміни в секторі МСП. Частка малих підприємств, які працювали на майже повну та повну потужність, знизилася до 31% (33% у вересні), частка таких мікропідприємств зросла з 23% у вересні до 26% у жовтні, а показник середніх підприємств не змінився (51%).
- Зросла частка великих підприємств, які мають високий рівень завантаження виробничих потужностей, – показник досягнув 54% у жовтні (було 56% у липні, 51% у серпні та 48% у вересні).
- Харчова галузь залишається лідером із відновлення переробної промисловості. Зокрема, у жовтні 2024 року 57% підприємств харчової галузі працювали майже на повну та повну потужність (60% у вересні).
- Найнижчий рівень завантаження виробничих потужностей у металургії та металообробці (лише 14% у жовтні працювали на високому рівні завантаження).

ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

- Четверть (25%) бізнесів тимчасово призупиняли роботу через відключення електроенергії у вересні 2024 року (66% у серпні):
- 18% підприємств зупиняли роботу лише на 1-10% робочого часу, а 6% – на 11-25% робочого часу
- У вересні 2024 року через вимкнення електроенергії підприємства втратили 4% загального робочого часу. Це в декілька разів менше ніж у серпні (10%), що може відображати покращення ситуації з електропостачанням.
- Більше втрат зазнали мікро- та малі підприємства (у середньому 7% та 6% робочого часу).
- Серед галузей найбільші втрати часу має хімічна промисловість (7% робочого часу) та деревообробна галузь (10%).

ПІДПРИЄМСТВА-ЕКСПОРТЕРИ

- У жовтні 2024 року 63% опитаних повідомили про експорт до війни, продовження експорту під час війни або ж започаткування експорту під час війни вперше.
- Більшості бізнесу вдалося налагодити експорт в умовах війни. У жовтні 2024 року 83% опитаних вказали, що підприємства експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців. Тобто показник приблизно на рівні попередніх місяців (було в середньому 80% – 84% за останній рік).
- Частина бізнесу не може побороти нові виклики для експортної діяльності. Станом на жовтень 2024 року 16% підприємств експортували до початку війни, але не змогли відновити експорту впродовж останніх 12-ти місяців. Подібні результати впродовж останнього року підтверджують стагнацію відновлення експортної діяльності.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

- Частка позитивних оцінок політики уряду щодо підтримки бізнесу не суттєво не змінилась та становить 4% (було 5% у вересні).
- Частка нейтральних оцінок цієї політики зменшилась з 61% у вересні до 53% у жовтні, тоді як частка негативних оцінок знову зросла: з 24% до 29%.

ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ

ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

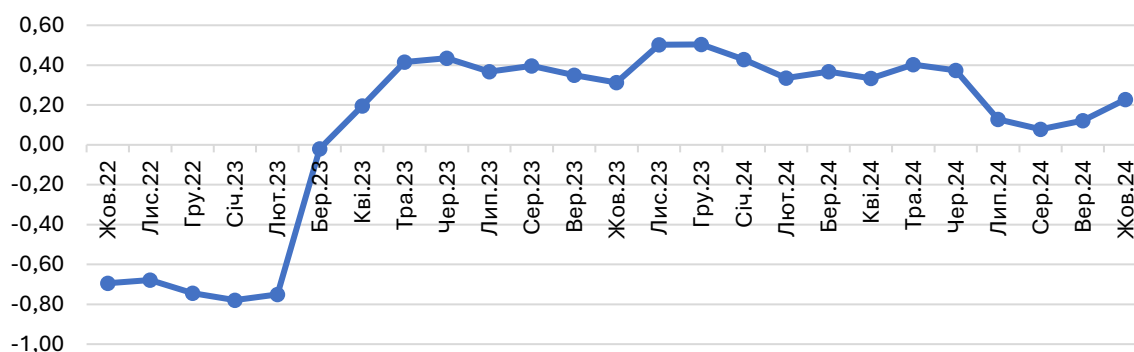
Зберігається тенденція до відновлення ділової активності. Значення ІНДЕКСУ ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ (РІК ДО РОКУ) збільшилось із 0,12 до 0,20. Зменшилась частка опитаних, які вказали на погіршення ситуації, (із 17,9% до 15,7%), водночас частка тих, у кого ситуація стала кращою, ніж була рік тому суттєво зросла, із 30,1% до 38,4%. Частка тих, хто вважає, що в порівнянні з минулим роком нічого не змінилось, зменшилась із 52% до 45,8%

Розмір. Відновлення ділової активності суттєво залежить від розміру підприємства. Найкраще в порівнянні з минулим роком себе почувають великі підприємства, чий показник становить 0,47. Показник середніх підприємств є суттєво нижчим та становить 0,29, а показник малих підприємств становить 0,16. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,15).

Регіон. У регіональному розподілі найвищий показник мають Черкаська (0,93) та Запорізька (0,85) області. Найнижчими є показники Тернопільської (-0,82) та Сумської (-0,47) областей.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу зафіксовано для машинобудування та харчової (по 0,33 кожна галузь) промисловості. Найнижчий показник має металообробка, значення для якої дорівнює нулю.

Рис. 3. Індекс Відновлення Ділової Активності

ПОКАЗНИКИ ТА ОЧІКУВАННЯ В ПЕРСПЕКТИВІ НА ПІВ РОКУ

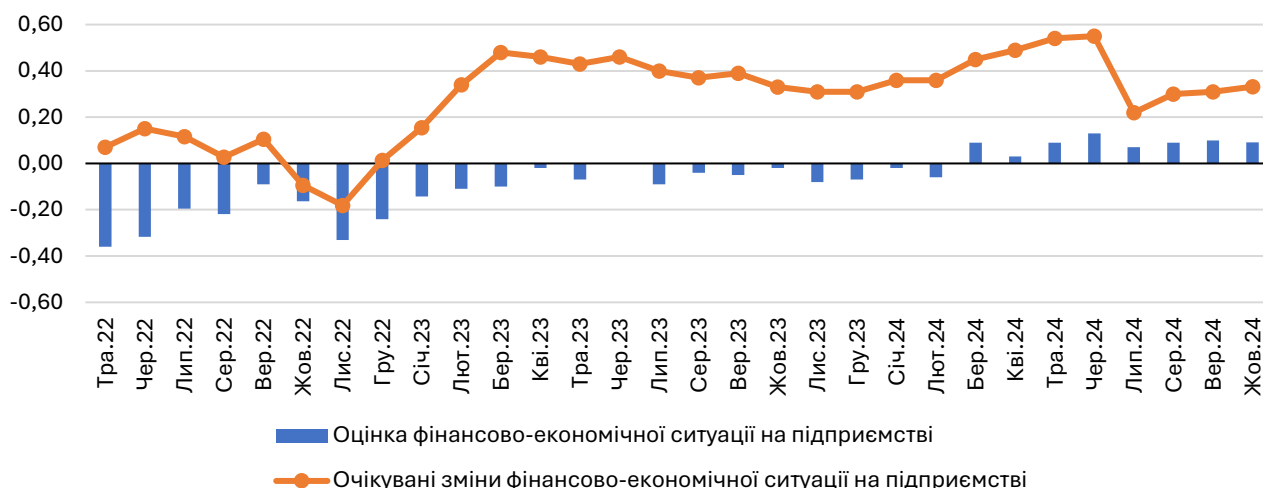
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Оцінки фінансово-економічної ситуації за пів-року суттєво не змінюються вже третій місяць поспіль. ІНДЕКС ПОТОЧНОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ становить 0,09 (було 0,10 у вересні та 0,09 у серпні). Частка тих, хто оцінює фінансово-економічну ситуацію на підприємстві зменшилась із 19,1% до 16,5%. Водночас частка опитаних, що дають негативні оцінки суттєво не змінилась та становить 13,1% (було 13,9%). Частка тих, хто вважає фінансово-економічну ситуацію на підприємстві задовільною, дещо зросла, із 67% до 70,4%.

Очікування на перспективу протягом шести місяців залишаються оптимістичними на навіть незначним чином зросли. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ становить 0,33 (було 0,31). У відсотковому розподілі дещо збільшилась і частка «оптимістів» (із 35,9% до 39,9%), і частка тих, хто очікує (із 9,9% до 11%). Частка тих, хто не очікує жодних змін зменшилась із 54,1% до 49%.

Частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні пів року, незначним чином збільшилась, із 20,5% до 23,1%.

Рис. 4. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві, індекси

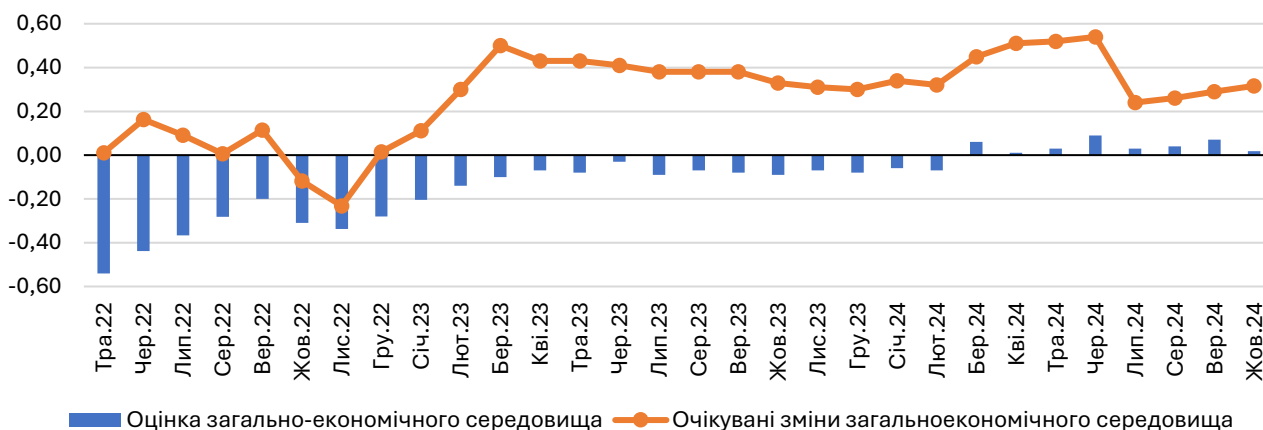
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Оцінки загальноекономічного середовища дещо погіршилися. Значення відповідного ІНДЕКСУ у жовтні зменшилось із 0,07 до 0,02. У відсотковому розподілі збільшилась частка тих, хто оцінює загальноекономічне середовище як погане (із 18,8% до 21%) Водночас, частка тих, хто дає позитивні оцінки дещо зменшилась (із 20,8% до 17%). Частка тих, хто вважає загальноекономічне середовище задовільним, несуттєво зросла, із 60,4% до 62%.

Прогнози підприємств щодо змін загальноекономічного середовища на майбутні шість місяців зберегли тенденцію до поступового покращення: значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА збільшилось із 0,29 до 0,32. Частка «оптимістів» щодо змін загальноекономічного середовища дещо зросла (із 36,1% до 38,4%), водночас частка «песимістів» третій місяць поспіль суттєво не змінюється та становить 12,6% (було 13,3% у серпні та 13,1% у вересні). Частка тих, хто вважає, що протягом майбутніх пів року загальноекономічне середовище не зміниться, дещо зменшилась (із 50,7% до 48,9%).

Частка тих, хто не зміг дати прогнозів щодо стану загальноекономічного середовища суттєво не змінилась та показник становить 26,1% (було 25,6%).

Рис. 5. Загальноекономічне середовище, індекси

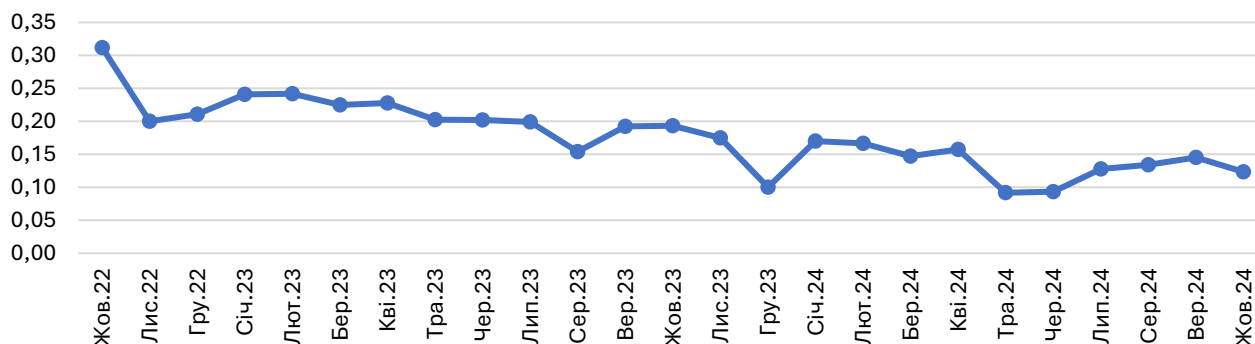
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

Очікування щодо ділової активності несуттєво, проте погіршилися. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ зменшився із 0,15 до 0,12. У відсотковому розподілі несуттєво зменшилась частка тих, хто планує розширення

діяльності (із 19,1% до 17,2%), а частка тих, хто планує скорочувати діяльність не змінюється вже третій місяць поспіль та становить 4,9% (було 4,6% у вересні та 4,7% у серпні). Частка тих, хто планує залишитись на поточному рівні, суттєво не змінилась та показник становить 77,9% (було 76,3%).

Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на таку далеку перспективу, дещо зменшилась, із 39,7% до 37,5%.

Рис. 6. Очікування щодо ділової активності на 2 роки, індекс

Розмір. Серед підприємств усіх розмірів найбільш оптимістичні плани на майбутнє великі (0,16) та мікропідприємства (0,15) чий показник є вищим та приблизно однаковим. Дещо нижчий та також приблизно однаковий показник мають малі (0,11) та середні (0,10) підприємства.

Регіон. Зареєстровані суттєві регіональні відмінності. Найвищі показники очікувань мають підприємства Черкаської та Закарпатської (по 1,00 кожна) областей. Найнижче та від'ємне значення показника мають Дніпропетровська (-0,11) та Житомирська (-0,05) області.

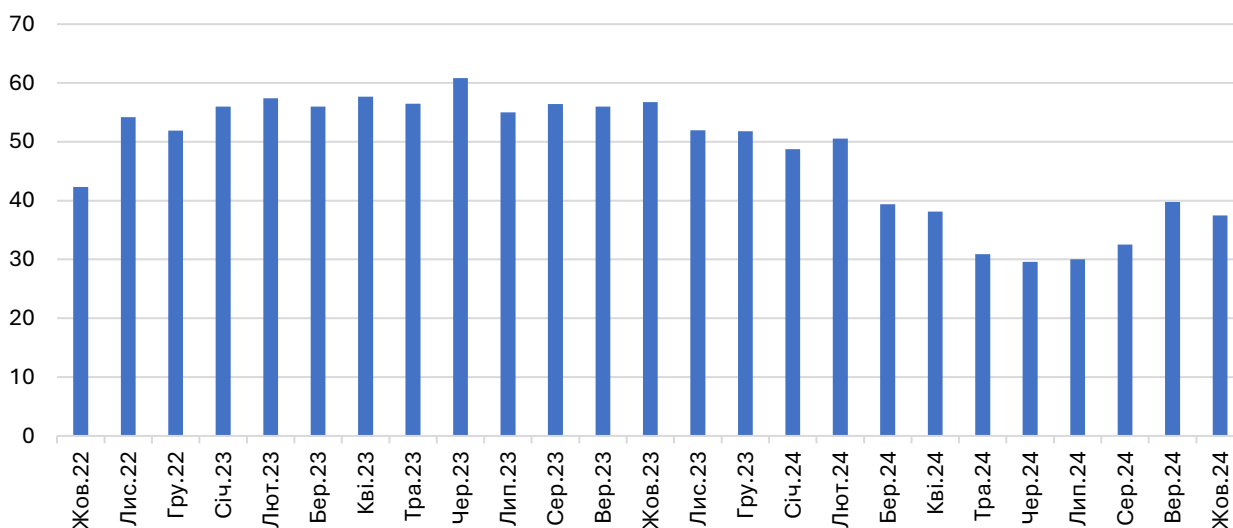
Галузь. Очікування залежать від галузі промисловості. Легка (0,23) та хімічна (0,21) промисловості мають найвище значення. Показник виробництва будівельних матеріалів має найнижче та єдине від'ємне значення (-0,10).

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Дворічні очікування

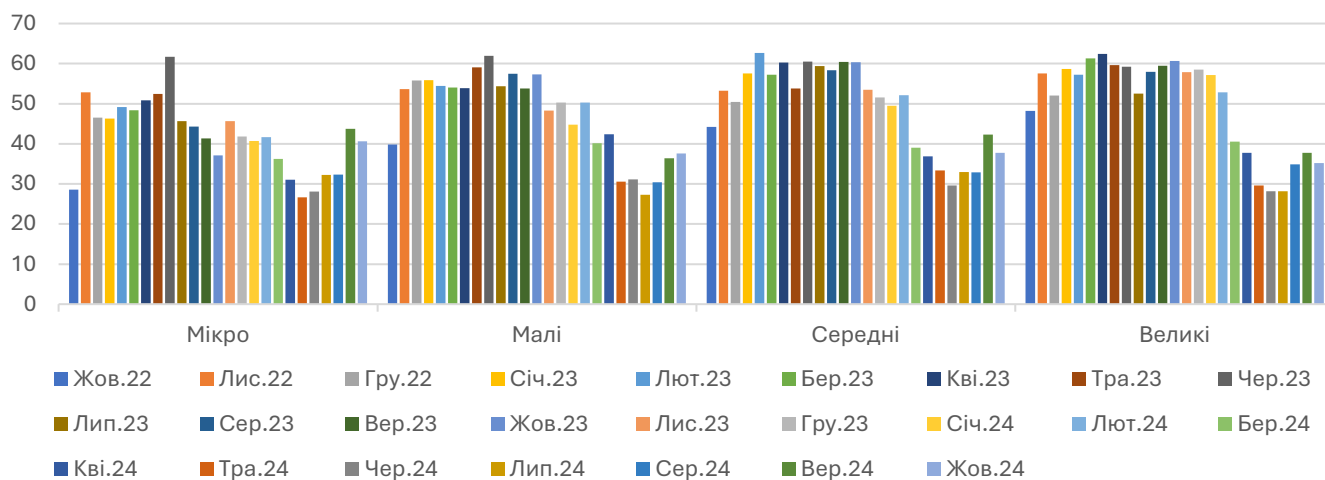
Рівень невизначеності щодо планів підприємств на наступні два роки незначним чином зменшився після істотного зростання минулого місяця. Відповідь щодо перспектив на майбутні два роки у вересні не змогли дати 37,5% опитаних (у вересні цей показник становив 39,7%).

Рис. 7. Рівень невизначеності щодо діяльності підприємства у дворічній перспективі, % опитаних

Рівень невизначеності щодо планів на дворічну перспективу залежить від розміру підприємства. У жовтні невизначеність на довгострокову перспективу незначним чином збільшилась лише для малих підприємств (із 36% до 38%). Показник для середніх підприємств зменшився із 42% до 38%, а для мікропідприємств зменшився із 44% до 41%. Найнижчим рівень невизначеності на довгострокову перспективу є для великих підприємств та значення зменшилось із 38% до 35%.

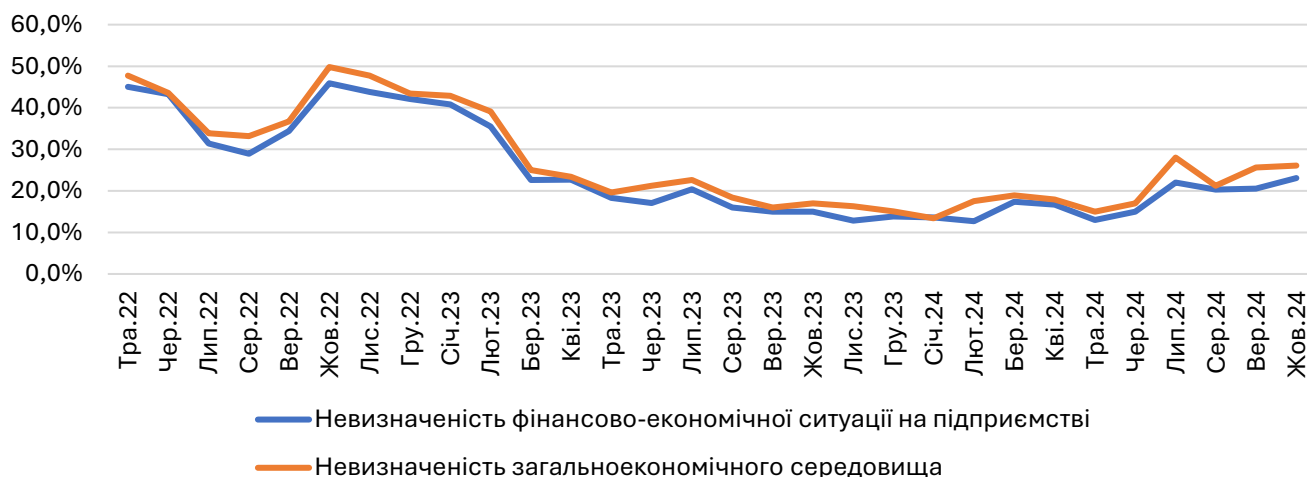
Рис. 8. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну на наступні два роки, за розміром підприємства

Піврічні очікування

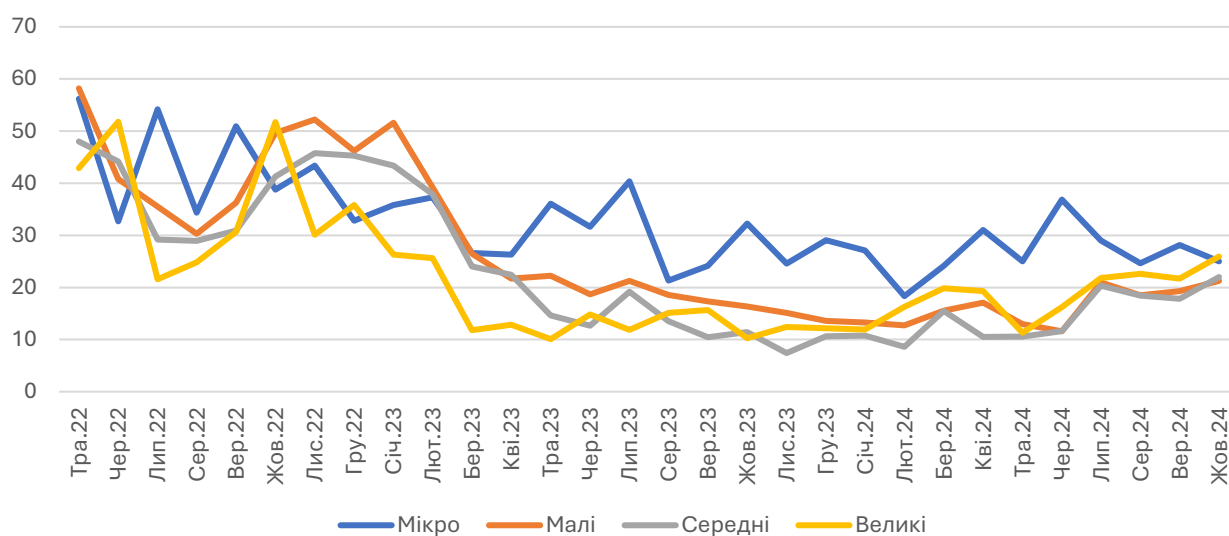
Рівень невизначеності в прогнозах піврічної перспективи дещо зріс для фінансово-економічної ситуації на підприємстві суттєво не змінився для загальноєкономічного середовища по країні. Невизначеність для фінансово-економічної ситуації хоча і несуттєво, проте збільшилась, із 20,5% до 23,1%. А частка опитаних, що не змогли дати прогноз щодо змін загальноєкономічного середовища, суттєво не змінилась після зростання минулого місяця та показник становить 26,1% (було 25,6%).

Рис. 9. Рівень невизначеності фінансово-економічної ситуації та загальноєкономічного середовища, %

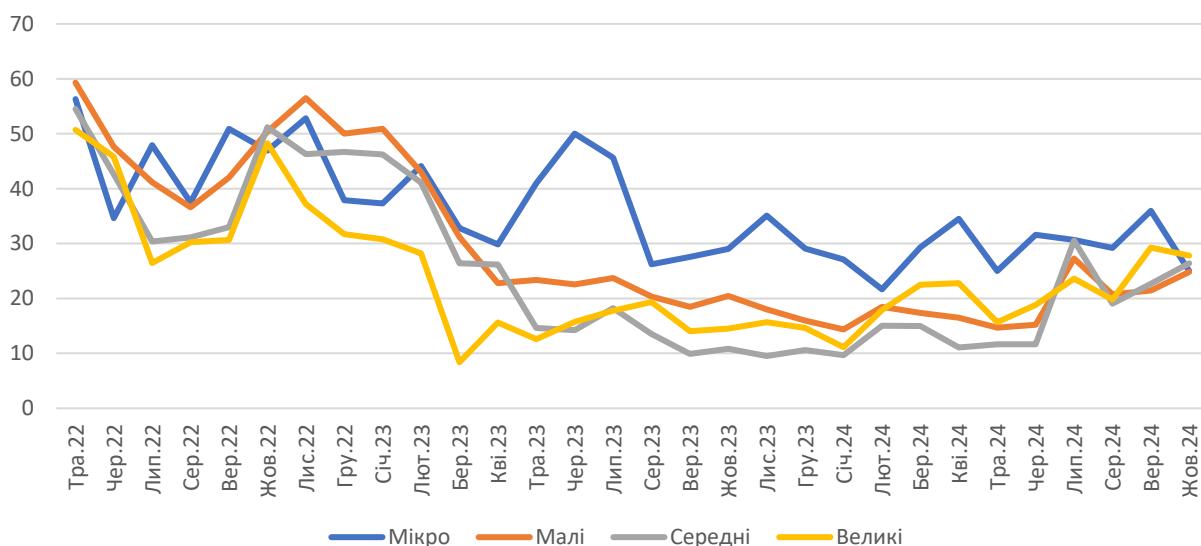
Рівень невизначеності щодо фінансово-економічної ситуації на підприємстві та її динаміка залежать від розміру підприємств. За зростанням значення із 22% до 26% показник невизначеності для великих підприємств є найвищим. Показник мікропідприємств є єдиний, де зафіксовано зменшення значення (із 28% до 25%). Показник невизначеності щодо фінансово економічної ситуації на підприємстві несуттєво зріс для малих (із 19% до 21%) та середніх (із 18% до 22%) підприємств.

Рис. 10. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну фінансово-економічного середовища в перспективі на пів року

Невизначеність щодо загальноекономічного середовища, як і у випадку з фінансово-економічною ситуацією, залежить від розміру підприємства. Показник є однаковим для малих та мікропідприємств та становить 25% (було 21% та 36% відповідно у вересні). Показник дещо зріс для середніх підприємств (із 23% до 26%). Показник невизначеності щодо загальноекономічного середовища є найвищим та суттєво не змінився для великих підприємств та становить 28% (було 29% у вересні).

Рис. 11. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну загальноекономічного середовища в перспективі на пів року

Тримісячні очікування

У жовтні 2024 року показник невизначеності у короткостроковій перспективі збільшився для більшості виробничих показників. Зросла невизначеність для всіх заборгованостей, а також для цін на сировину та матеріали. Найвищим рівень невизначеності є дебіторської заборгованості (значення зросло із 24,5% до 29,4%). Також невизначеність у короткостроковій перспективі зросла для кредиторської (із 25,8% до 28,4%) та податкової (із 24,5% до 27,3%) заборгованостей. Також незначним чином зріс показник невизначеності для експорту, який три місяця поспіль суттєво не змінювався та значення становить 13,3% (було 11,6% у вересні). Також суттєво зросла невизначеність для цін на сировину та матеріали (із 8,7% до 11%). Найнижчим

рівень не визначеності є для запасів готової продукції (значення навіть несуттєво зменшилось, із 4,4% до 4%) та для запасів сировини та матеріалів, де значення як і минулого місяця становить 4,2%.

Рис. 12. Частка підприємств, які не змогли зробити прогноз про зміну показника в перспективі 3-х місяців, % опитаних

Created with Datawrapper

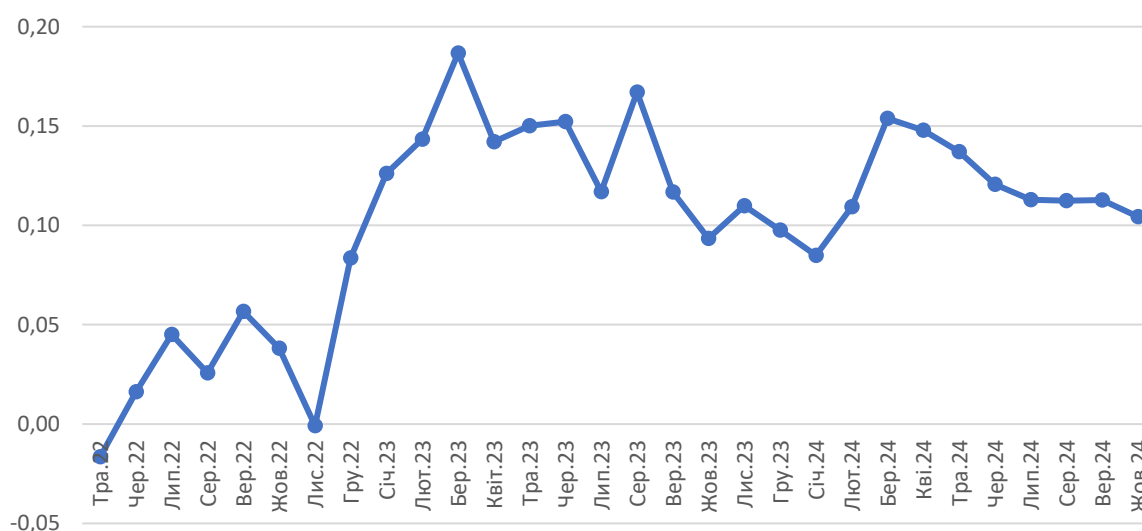
ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ

АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВОСТІ

Значення агрегованого показника перспектив промисловості (АППП) суттєво не змінюється вже п'ять місяців поспіль. У жовтні значення показника становить 0,10 (у липні, серпні та вересні було 0,11, а у червні значення становило 0,12).

Це відбувається через відсутність значних змін у значенні складових показника: (1) *виробничі очікування* на наступні 3 - 4 місяці суттєво не змінились та показник як і минулого місяця становить 0,38. (2) *Оцінки портфелю нових замовлень* незначним чином зменшились, та показник становить -0,09 (два місяці поспіль значення було -0,05), (3) *оцінки запасів готової продукції* також несуттєво зменшились, із -0,01 до -0,03.

Рис. 13. Агрегований показник перспектив промисловості

ВИРОБНИЦТВО

Зміни щодо попереднього місяця

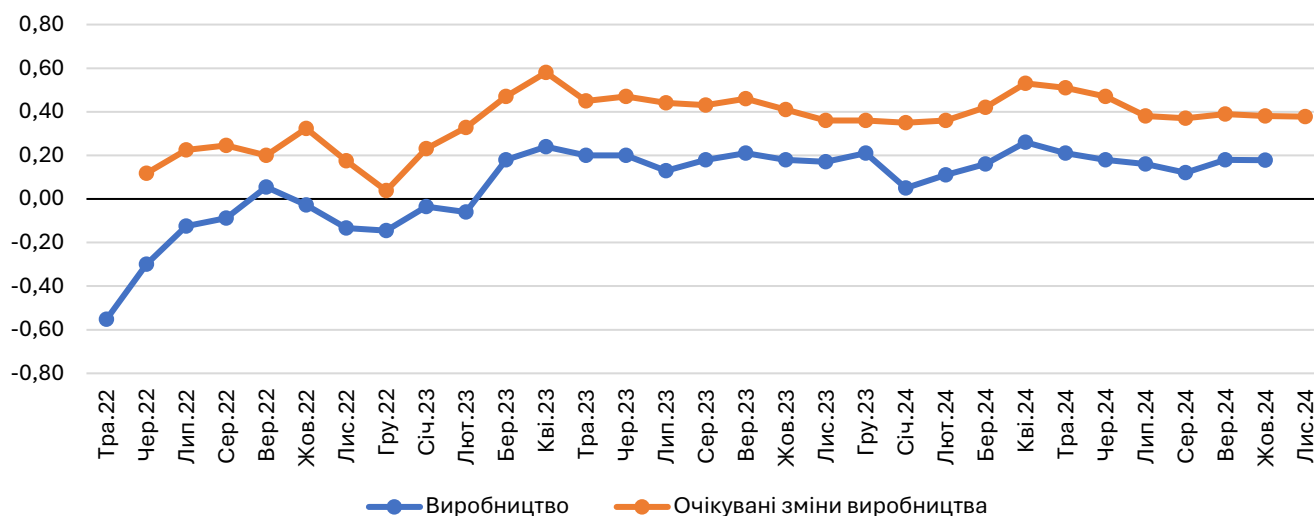
У жовтні 2024 порівняно з вереснем темпи зростання виробництва уповільнились. ІНДЕКС ЗМІН ВИРОБНИЦТВА не змінився та як і минулого місяця становить 0,18. Частка підприємств, які скорочували обсяги виробництва становить 14,6%, як і у вересні. Так само без істотних змін залишилась і частка тих підприємств, які нарощували обсяги виробництва (25,8% у вересні та 25,6% у жовтні). Частка тих підприємств, на яких змін не відбувалось становить 59,7% (було 59,6%).

Розмір. Серед підприємств різних розмірів найкращі результати мають великі (0,32) підприємства. Показник середніх підприємств є значно меншим та становить 0,14. Показник малих підприємств становить 0,51. Найнижче значення мають мікропідприємства, чий показник становить -0,20 та має єдине від'ємне значення.

Регіон. Регіональні відмінності дуже суттєві (найбільше значення – 1,00, а найменше — -0,40). Найкращі результати мали підприємства Полтавської (1,00) та Рівненської (0,70) областей, м. Києва та Київської (по 0,50) області. Найнижчі значення індексу зафіксовано для підприємств Одеської та Львівської (по 0,40 кожна), Тернопільської (-0,36) та Сумської (-0,30) областей.

Галузь. Значення індексу різняться для секторів та галузей. Найкраща ситуація склалась у харчовій (0,20) промисловості та машинобудуванні (0,19). Найнижче та від'ємне значення показника має виробництво будівельних матеріалів (-0,04).

Рис. 14. Індекси змін виробництва

Очікування щодо змін виробництва

Очікування щодо зростання обсягів виробництва залишаються оптимістичними та вже четвертий місяць поспіль суттєво не змінюються. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ВИРОБНИЦТВА становить 0,38, як і минулого місяця. У відсотковому розподілі незначним чином зросла і частка тих, хто планує нарощувати обсяги виробництва (із 38,5% до 40,8%), і частка тих, хто планує скорочення (із 5,5% до 7,3%). Частка тих, хто не очікує змін, зменшилась із 55,9% до 51,9%.

Розмір. Очікування щодо виробництва залежать від розміру підприємств. Найбільш оптимістичним є показник великих (0,47) підприємств. Показник середніх (0,38) та малих (0,27) підприємств є суттєво нижчим. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,15).

Регіон. Плани підприємств суттєво залежать від регіону розташування. Найбільш оптимістичні плани щодо зростання обсягів виробництва мають Полтавська (1,00), Закарпатська (0,97) та Черкаська (0,96) області. Найнижче значення показника мають Чернівецька (-0,08), а також Сумська, Харківська та Житомирська (по -0,05 кожна) області.

Галузь. Виробничі очікування на три місяці залежать від галузі. Найвищими є показники очікувань для деревообробної (0,41) та харчової (0,40) промисловості. Найнижче значення показника має металообробка (0,11).

ПРОДАЖІ

Зміни щодо попереднього місяця

У жовтні підприємства обсяги продажів суттєво не змінилися, збільшившись лише незначним чином. ІНДЕКС ЗМІН ПРОДАЖІВ збільшився із 0,17 до 0,19. У відсотковому розподілі суттєвих змін не відбулось. Частка тих, хто скорочував обсяги продажів становить 14,7% (було 15,7%). Частка підприємств, на яких не відбувалось змін становить 58% (було 57,7%). Частка підприємств, які нарощували обсяги продажів також залишилась майже незмінною та становить 27,4% (було 26,5%).

Розмір. ІНДЕКС ЗМІН ПРОДАЖІВ великих (0,33) підприємств є найвищим. Показник середніх підприємств є значно нижчим та становить 0,17. Значення для малих підприємств є суттєво нижчим, проте все ще залишається додатним та становить 0,05. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,16).

Регіон. Найвище значення ІНДЕКСУ ЗМІН ПРОДАЖІВ зафіксовано для Полтавської (1,00) області, м. Києва та Рівненської (по 0,60 кожна) області, а також для Київської області. Найнижче значення показника мають Сумська, Одеська та Львівська (по 0,40 кожна) області.

Галузь. Найвищий ІНДЕКС ЗМІН ПРОДАЖІВ мають машинобудування (0,22) та харчова (0,21) промисловість. Найнижче та від'ємне значення показника має виробництво будівельних матеріалів (-0,04).

Очікувані зміни продажів

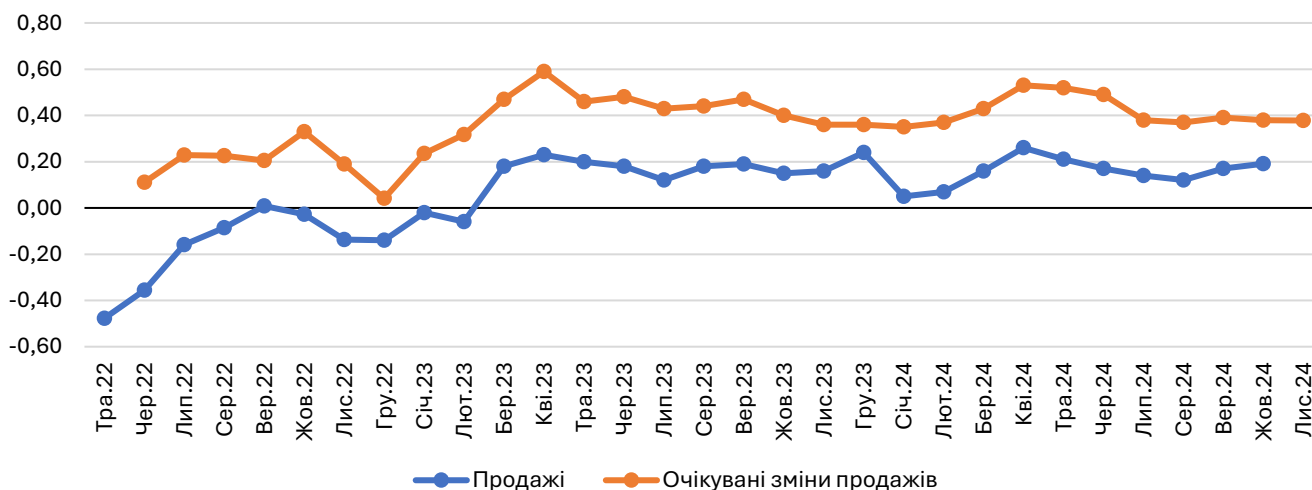
Очікування щодо обсягів продажів залишаються без суттєвих змін вже п'ятий місяць поспіль. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ОБСЯГІВ ПРОДАЖІВ становить 0,38, як і минулого місяця. У відсотковому розподілі суттєвих змін не відбулось. Частка тих, хто планує скорочувати продажі, становить 7,8% (було 6,2%), частка тих, хто планує їх нарощувати, несуттєво збільшилась, із 39,2% до 41,8%. Відсоток опитаних, які вважають, що нічого не зміниться, зменшився із 54,6% до 50,4%.

Розмір. Показник очікувань для великих (0,47) підприємств є найвищим. Показник середніх (0,37) та малих (0,30) підприємств є суттєво нижчим. Показник очікувань для мікропідприємств є найнижчим та становить 0,15.

Регіон. У розрізі регіонів найкращі очікування зафіксовано в Полтавській (1,00), Закарпатській (0,97) та Черкаській (0,96) областях. Показник очікувань для Сумської (-0,16) Чернівецької (-0,08), а також Житомирської та Харківської (по -0,05 кожна) областей є найнижчим.

Галузь. Найвищі показники очікувань стосовно продажів мають деревообробна та харчова (по 0,41 кожна) промисловість. Показник щодо зростання продажів для металообробки (0,07) є найнижчим.

Рис. 15. Індекси змін продажів

ЕКСПОРТ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи зростання експорту дещо уповільнились. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ЕКСПОРТУ несуттєво зменшилось, із 0,13 до 0,11. У відсотковому розподілі частка опитаних, у яких обсяги експорту скоротились суттєво не змінилась та становить 15% (було 15,8%), водночас частка підприємств, які нарощували експорт дещо

зменшилась, із 22,6% до 19,9%. Частка тих підприємств, на яких обсяги експорту залишились без змін збільшилась із 61,6% до 65,2%.

Розмір. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ЕКСПОРТУ є найвищим для великих (0,21) підприємств. Значення середніх підприємств (0,07), хоча і є суттєво нижчим, проте все ще залишається додатнім. Показник малих підприємств становить -0,10. Суттєво гіршим та найнижчим є показник для мікропідприємств, який становить -0,32.

Регіон. У регіональному розрізі найвищими є показники Полтавської (0,73) області. Найнижчим є значення для Сумської (-1,00) області.

Галузь. У галузевому розподілі ІНДЕКС ЗМІН ЕКСПОРТУ є кращим для металообробки (0,27) та харчової (0,17) промисловості. Найнижче значення показника мають виробництво будівельних матеріалів (-0,25) та машинобудування (-0,02).

Очікувані зміни експорту

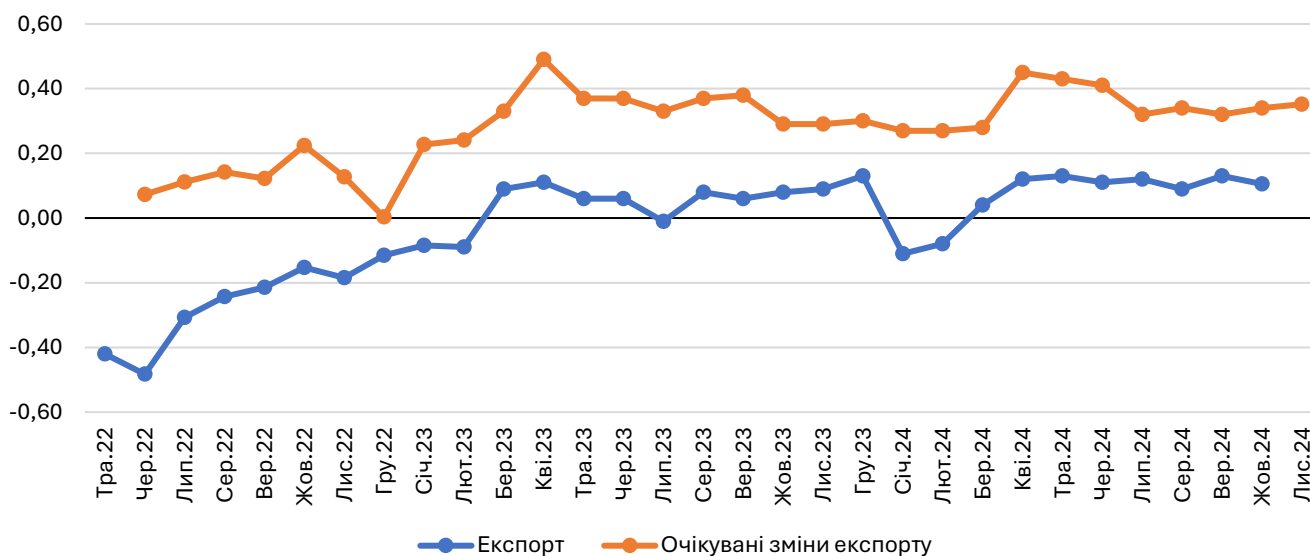
На наступні три місяці підприємці не очікують суттєвих змін показника. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ становить 0,35 (було 0,34). Частка тих, хто планує нарощувати експорт становить 36,6% (було 37,9%). Частка тих, хто планує його скорочувати, незначним чином зменшилась, із 8,2% до 6,8%. Частка тих, хто не очікує жодних змін, несуттєво зросла, із 50,9% до 56,6%.

Розмір. Найвищий та приблизно однаковий показник очікувань щодо експорту мають великі (0,44) та середні (0,37) підприємства. Показник малих (0,08) та мікропідприємств (нуль) є суттєво нижчим.

Регіон: Найвище значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ зафіксовано для підприємств Полтавської та Закарпатської (по 1,00 кожна) областей. Найгіршими є очікування представників бізнесу м. Києва (-0,31), Чернівецької та Харківської (по -0,13 кожна) областей.

Галузь. Найвище значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ мають деревообробна (0,37) та харчова (0,36) промисловість. Найнижче значення показника має виробництво будівельних матеріалів (-0,10).

Рис. 16. Індекси змін експорту

ЗАПАСИ СИРОВИНИ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи скорочення запасів сировини суттєво не змінюються вже третій місяць поспіль. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ у жовтні порівняно до вересня суттєво не змінилось та становить 0,11 (було 0,13). Частка

респондентів, що повідомили про накопичення запасів сировини за минулий місяць дещо зменшилась, із 20,6% до 18,7%. Водночас частка опитаних, що вказали на їх скорочення суттєво не змінилась та становить 11,4% (було 12%). Частка підприємців, у яких у порівнянні з минулим місяцем нічого не змінилось, дещо зросла, із 67,4% до 69,9%.

Розмір. ІНДЕКС ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є найвищим для великих (0,28) підприємств. Показник середніх (0,06) та мікропідприємств (0,02) є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Показник малих підприємств є найнижчим та має єдине від'ємне значення (-0,05).

Регіон. Найчастіше про накопичення запасів сировини повідомляють у Полтавській (1,00), Рівненській (0,50) та Хмельницькій (0,32) областях. Показники м. Києва (-0,60), Сумської (-0,25) та Харківської (-0,20) областей є найнижчими.

Галузь. У галузевому розподілі найвище додатне значення мають харчова (0,19) та хімічна (0,06) промисловість. Показник машинобудування (-0,07) є найнижчим.

Очікувані зміни запасів сировини

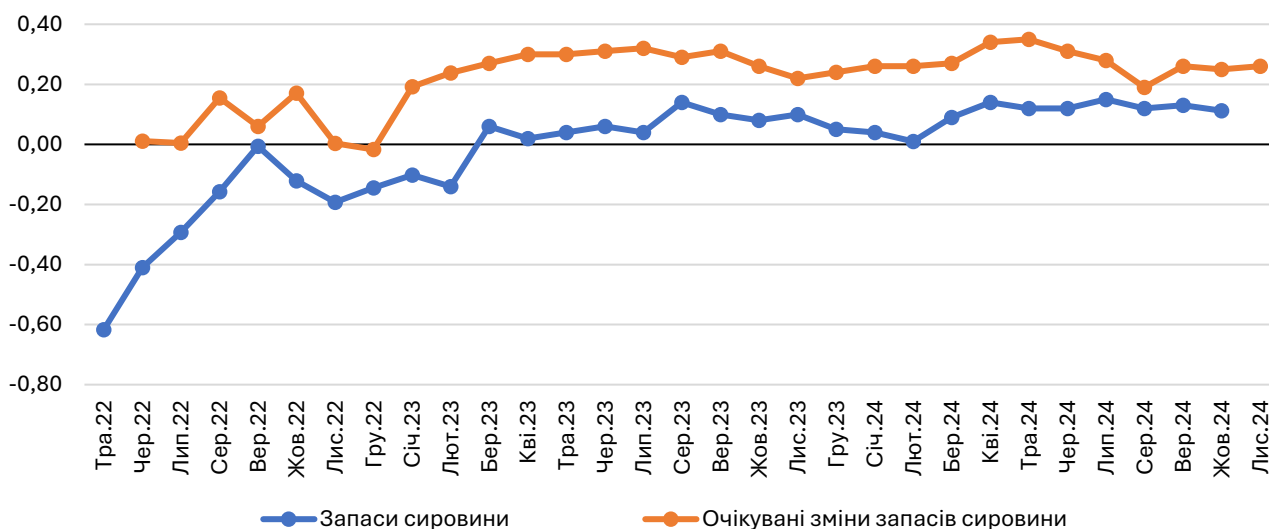
На наступні три місяці підприємці не очікують суттєвих змін показника: ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ становить 0,26 (було 0,25). Частка респондентів, які очікують накопичення запасів сировини дещо зросла, із 30,4% до 32,3%. Частка тих, хто вважає, що запаси сировини будуть скорочуватись суттєво не змінилась та становить 10,5% (було 9,5%). Частка тих, хто не очікує змін несуттєво зменшилась, із 60,1% до 57,2%.

Розмір. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є вищим для великих підприємств та становить 0,39. Показник середніх (0,26) та мікропідприємств (0,14) є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Значення показника для малих підприємств є найнижчим та становить 0,07.

Регіон. Найвищим ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є для Полтавської (0,96), Закарпатської (0,93) та Черкаської (0,83) областей. Найнижчим значення індексу є для м. Києва (-0,50) а також для Житомирської (-0,23) та Харківської (по -0,15) областей.

Галузь. У галузевому розрізі найвищий показник очікувань щодо змін запасів сировини мають деревообробна (0,30) та хімічна (0,29) промисловості. Найнижче та від'ємне значення показника мають легка промисловість, виробництво будівельних матеріалів та машинобудування (по 0,15 кожна галузь).

Рис. 17. Індекси змін запасів сировини

ЗАПАСИ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Зміни щодо попереднього місяця

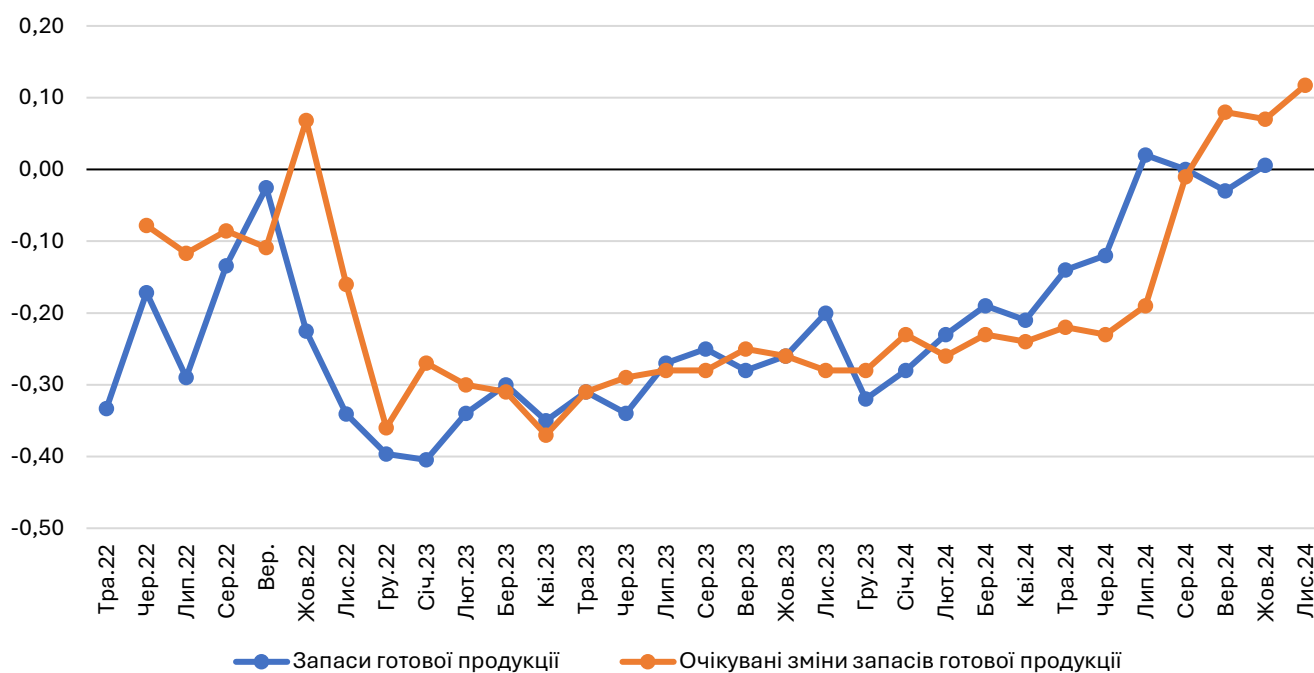
Темпи скорочення запасів готової продукції дещо уповільнились. Значення відповідного ІНДЕКСУ збільшилось із -0,03 до 0,01 змінивши знак на додатній. Частка респондентів, що повідомили про скорочення запасів готової продукції зменшилась із 16,1% до 11,5%, водночас, частка тих респондентів, у яких запаси зросли суттєво не змінилась та становить 10,4%, (було 10,8%). Частка респондентів, які зовсім не відчували змін, зросла із 73% до 78,1%.

Розмір. Значення індексу залежно від розміру підприємства є вищим з додатнім значенням для великих (0,04) та середніх (0,01) підприємств. Частіше про скорочення запасів готової продукції повідомляють на мікро- (-0,03) та малих (-0,06) підприємствах.

Регіон. Значення індексу залежить від регіону. Найчастіше про накопичення запасів готової продукції говорять на підприємствах Рівненської (0,40), Тернопільської (0,27) та Київської (0,20) областей. Найнижчим є індекс м. Києва (-0,56) та Дніпропетровської (-0,25) області.

Галузь. У галузевому розподілі найнижчими є значення для металообробки (-0,11) промисловості. Найвище значення мають легка (0,04) та хімічна (0,15) промисловості.

Рис. 18. Індеси змін запасів готової продукції

Очікувані запаси готової продукції

У майбутньому керівники підприємств очікують на збільшення накопичень запасів готової продукції. Індекс очікуваних змін запасів готової продукції зріс після двомісячної стабільності, із 0,07 до 0,12. У відсотковому розподілі частка опитаних, які вважають, що запаси готової продукції в наступні три місяці скорочуватимуться суттєво не змінилась та становить 13,3% (було 13,8%). Частка тих, хто очікує їх накопичення зросла із 17,2% до 21,3%. Відсоток тих, хто вважає, що нічого не зміниться, зменшився із 69% до 65,3%.

Розмір. Значення показника залежить від розміру підприємства. Значення індексу є найнижчим для мікропідприємств (-0,22). Показник середніх підприємств становить 0,10. Показник малих (0,14) та великих (0,15) є значно вищим та приблизно однаковим.

Регіон. У регіональному розподілі найвищим є значення для Закарпатської (0,97) та Черкаської (0,93) областей. Найнижчим є показник для м. Києва (-0,67), Волинської (-0,33) та Житомирської (-0,32) областей

Галузь. Значення індексу є найвищим для деревообробної (0,29) та хімічної (0,15) промисловості. Найнижчим та єдиним від'ємним є значення для металообробки (-0,04).

НОВІ ЗАМОВЛЕННЯ

Зміни щодо попереднього місяця

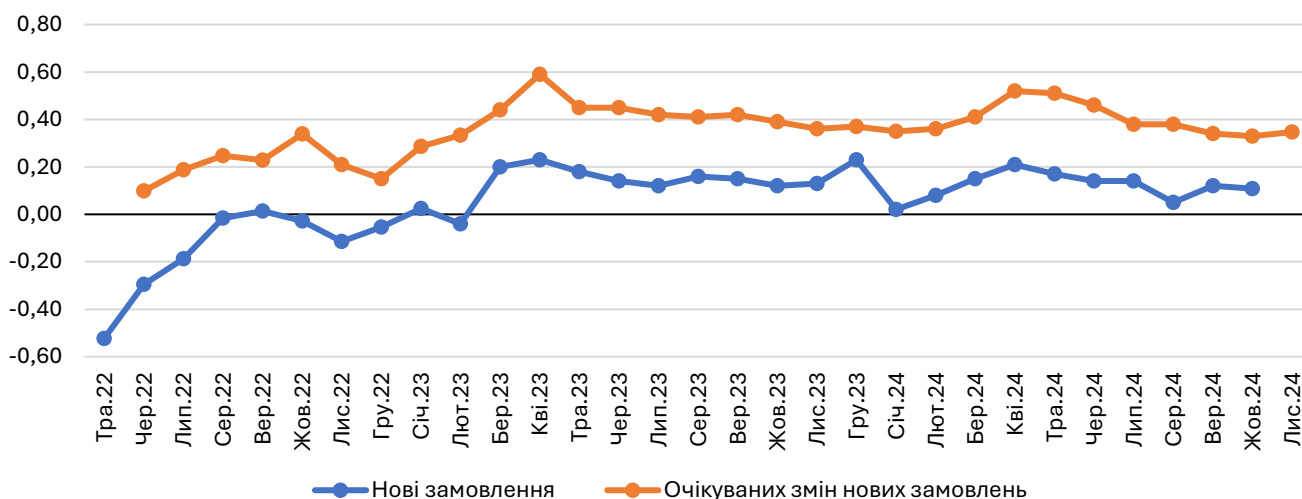
Темпи зростання нових замовлень уповільнюються. Індекс змін нових замовлень у жовтні порівняно до вересня суттєво не змінився та становить 0,11 (було 0,12). У відсотковому розподілі зменшилась частка тих, у кого збільшився обсяг замовлень (із 22,2% до 20,7%). Водночас, частка тих, у кого обсяг замовлень скоротився не змінилась та становить 14,7% (було (із 15,6%). Частка тих, хто не відчув змін, несуттєво зросла, із 62,2% до 64,5%.

Розмір. Про зростання замовлень більше повідомляють на великих (0,24) підприємствах. Показник середніх підприємств, хоча і є суттєво нижчим, проте все ще має додатне значення, яке становить 0,07. Показник малих підприємств становить -0,01. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (-0,10).

Регіон. Серед регіонів нові замовлення найбільше зростали в Полтавській (0,77) області, м. Києві (0,26), а також у Рівненській (0,20) та Кіровоградській (0,19) областях, у той час як у Одеській та Львівській (по -0,33 кожна), та у Тернопільській (-0,30) областях обсяг нових замовлень найбільше скорочувався.

Галузь. Найкраще попереднього місяця ситуація з новими замовленнями складалась для харчової (0,15) промисловості та машинобудування (0,09). Найнижче значення показника мають виробництво будівельних матеріалів (-0,12) та хімічна (-0,06) промисловість.

Рис. 19. Індекси змін нових замовлень

Очікувані зміни нових замовлень

У наступні три місяці підприємці не очікують значних змін показника. Значення індексу очікуваних змін нових замовлень зросло лише незначним чином, із 0,33 до 0,35. У відсотковому розподілі частка респондентів, що очікують на зростання нових замовлень дещо зросла, із 36,8% до 38,1%. Частка респондентів, які очікують на скорочення обсягу нових замовлень, також суттєво не змінилась та становить 8,6% (було 7,1%). Частка тих, хто не очікує жодних змін у наступні три місяці несуттєво зменшилась, із 56,1% до 53,4%.

Розмір. Показник очікувань є найнижчим для мікропідприємств (0,04). Показник середніх (0,22) та малих (0,33) підприємств є значно вищим. Найвищий показник очікувань мають великі підприємства (0,49).

Регіон. Значення індексу мають суттєві регіональні відмінності. У Закарпатській (0,97), Черкаській (0,96) та Полтавській (0,88) областях бізнес більшою мірою ніж в інших регіонах очікує на збільшення нових замовлень. Разом із тим, показники Сумської (-0,27) та Житомирської (-0,09) областей мають найнижче значення.

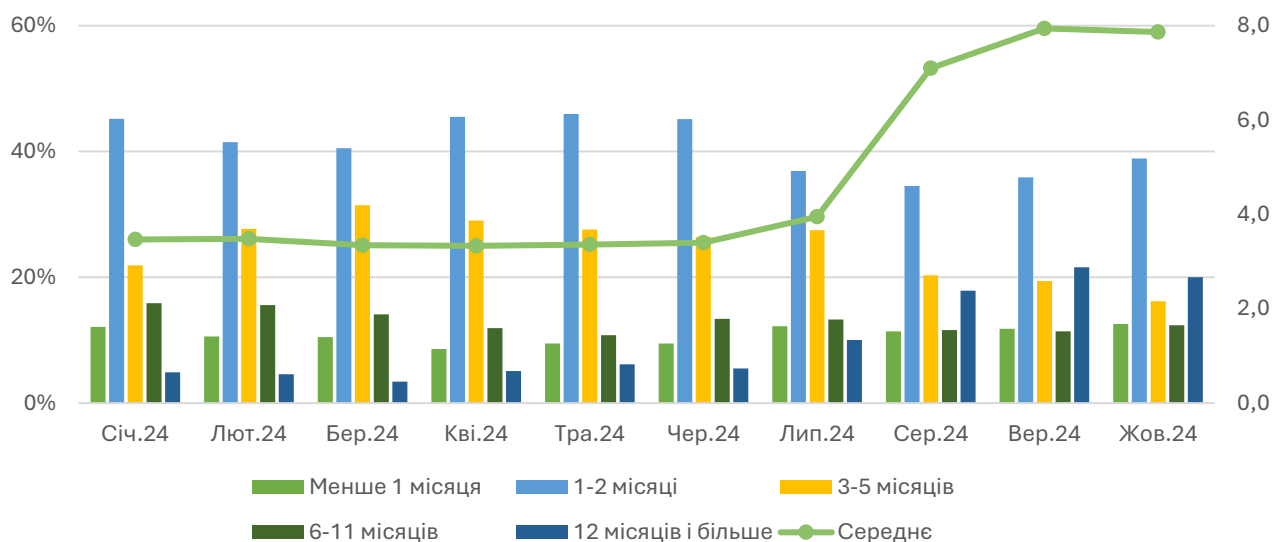
Галузь. Найкращі очікування щодо нових замовлень мають харчова (0,41) та хімічна (0,35) промисловість. Показник виробництва будівельних матеріалів (0,12) та металообробки (0,13) є найнижчим.

Забезпеченість замовленнями наперед

У жовтні 2024 року середній термін забезпеченості новими замовленнями для опитаних підприємств зріс порівняно з попереднім роком. Він склав 8 місяців – таке значення вже можна побачити другий місяць поспіль, а також це найбільше значення за весь попередній рік.

Частка підприємств із замовленнями на рік та більше наперед вже другий місяць поспіль більше 20%. Водночас частка підприємств, які мають замовлення не більше ніж на 2 місяці, склала 52%.

Рис. 20. Час, на який підприємства забезпечені замовленнями

Розмір. Забезпеченість замовленнями зростає із збільшенням розміру підприємств. Так, мікропідприємства в середньому забезпечені новими замовленнями на 3,2 місяця (середнє значення), тоді як малий бізнес – на 7,1 місяця, середній – на 9,4 місяця та великий – на 9 місяців.

80% мікро- та 63% малих підприємств мають замовлення лише на період до двох місяців. Водночас 45% великих підприємств та 40% середніх забезпечені замовленнями на 6 місяців і більше.

Галузь. У жовтні 2024 року порівняно найдовші середні терміни нових замовлень було зафіксовано у деревообробній промисловості (13,3 місяця), а також та у сфері хімічної промисловості (11 місяців)¹. Найкоротші середні терміни нових замовлень спостерігаємо у сфері виробництва металу та металообробці (4,3 місяці) та сфері машинобудування (6,7 місяці).

Водночас, варто зауважити, що 52% підприємств деревообробної промисловості мають замовлення на термін від шести місяців, також велика частка підприємств цієї галузі (41%) повідомили про те, що мають

¹ Подані середні значення. У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірку у цій галузі.

замовлення терміном лише до двох місяців. У той час як 67% підприємств з виробництва металу та металообробки мають замовлення терміном до двох місяців і лише 15% мають замовлення на термін від шести місяців.

Регіон. Між підприємствами у різних областях спостерігаються відмінності у забезпеченні замовленнями². Середній термін забезпечення замовленнями найбільший для підприємств Закарпатської та Черкаської області, де в середньому він склав 36 місяці. Також терміни наявних замовлень порівняно високі для підприємств Рівненської, Одеської, Київської, Полтавської та Волинської областей (5 місяців і більше).

З іншого боку, найменший середній період замовлень – до двох місяців включно – зафіксований у Вінницькій, Житомирській, Львівській, Чернівецькій, Чернігівській, Харківській, Дніпропетровській областях.

ЦІНИ НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи зростання цін на сировину та матеріали дещо прискорились. Значення індексу змін цін на сировину та матеріали незначним чином збільшилось, із 0,26 до 0,29. Це зумовлено відсутністю значних змін у відсотковому розподілі. Частка керівників підприємств, що вказали на збільшення цін у жовтні зростає лише незначним чином та становить 31,3% (було 29,4%). Частка тих, хто вважає, що ціни не змінювались порівняно з попереднім місяцем, дещо зменшилась, із 68,2% до 66,4%. Частка тих, хто говорить про зменшення цін на сировину та матеріали, як і минулого місяця становить 2,4%.

Розмір. У залежності від розміру підприємства найчастіше про збільшення цін на сировину та матеріали говорять керівники малих та великих підприємств, чий показник є найвищим, однаковим та становить 0,33. Водночас, показник середніх (0,24) та мікропідприємств (0,25) є значно нижчим та приблизно однаковим.

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Значення індексу є вищим для Полтавської (0,92) та Сумської (0,89) областей. Показники Запорізької, Львівської, Одеської, та Харківської областей мають найнижче значення, яке дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розрізі значення індексу змін цін на сировину та матеріали є найвищим для легкої (0,37) та харчової (0,32) промисловості. Найнижче значення індексу має хімічна (0,14) промисловість.

Очікувані зміни цін на сировину та матеріали

У короткостроковій перспективі бізнес очікує на подальше прискорення темпів зростання цін. Індекс очікуваних змін цін на сировину та матеріали збільшився із 0,44 до 0,49. У відсотковому розподілі частка респондентів, які вважають, що змін не відбудеться зменшилась із 54,1% до 51,2%. Частка тих, хто очікує на підвищення цін зростає із 43,8% до 46,9%. Частка тих, хто вважає, що ціни на сировину та матеріали у наступні три місяці зменшуватимуться суттєво не змінилась та становить 1,9% (було 2,1%).

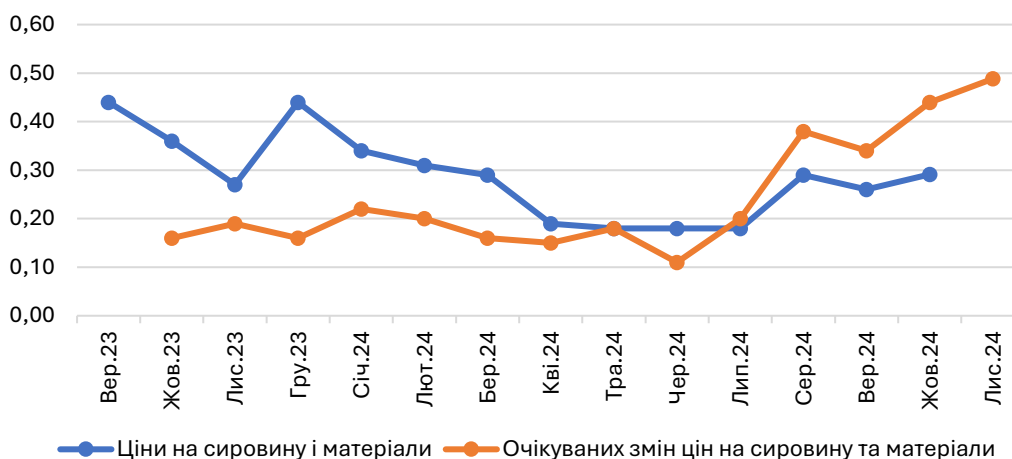
Розмір. У залежності від розміру показник очікувань великих (0,57) та середніх (0,51) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Значення для малих підприємств становить 0,36. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,27).

Регіон. Найбільше про можливе збільшення цін на сировину та матеріали говорять у Закарпатській (0,97), Полтавській (0,92) та Сумській (0,77) областях. Показник Рівненської області є найнижчим та дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу має харчова (0,52) промисловість. Найнижчий показник має металообробка (0,32).

² До порівняння не включено регіони, у яких не були опитані підприємства (детальніше див. розділ «Вибірка»), а також Івано-Франківська область, де кількість респондентів, які відповіли на це запитання, була недостатньою для порівняльного аналізу.

Рис. 21. Індекси змін цін на сировину та матеріали

ЦІНИ НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ (ВІДПУСКНІ ЦІНИ)

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи зростання цін на готову продукцію прискорились. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ збільшилось із 0,22 до 0,27. Частка керівників підприємств, що вказали на підвищення цін у жовтні збільшилась із 24,6% до 27,1%. Частка тих, хто вважає що ціни не змінювались порівняно з попереднім місяцем, дещо зменшилась, із 73,5% до 70,9%. Частка респондентів які говорять про зниження цін, не змінилась, та як і минулого місяця становить 1,9%.

Розмір. Найчастіше про зростання цін на готову продукцію говорять на великих підприємствах, чий показник становить 0,33. Показник малих (0,27) та середніх (0,22) підприємств є дещо нижчим. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,16).

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Значення індексу є вищим для Сумської (0,89) та Полтавської (0,81) областей. Показники Запорізької, Львівської, одеської та Харківської областей є найнижчими та їх значення дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розрізі значення індексу змін цін на готову продукцію є найвищим для легкої (0,30) та харчової (0,27) промисловості. Найнижче значення має виробництво будівельних матеріалів (0,08).

Очікувані зміни цін на готову продукцію

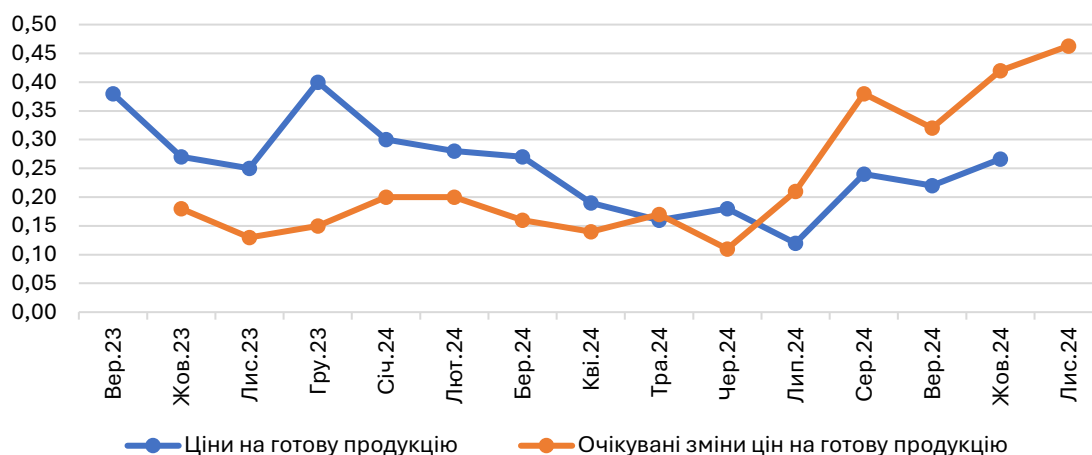
У найближчій перспективі керівники підприємств очікують на подальше зростання цін. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ збільшився із 0,42 до 0,46. Частка респондентів, що не планують змін, зменшилась із 56,6% до 53,2%. Частка опитаних, що планують підвищення цін у наступні три місяці, збільшилась із 41,3% до 45%. Частка тих, хто вважає що ціни на сировину та матеріали в наступні три місяці зменшуватимуться, суттєво не змінилась та становить 1,9% (було 2,1%).

Розмір. У залежності від розміру підприємства, найбільше на збільшення цін на готову продукцію очікують на великих (0,53) та середніх (0,48) підприємствах. Показник малих підприємств становить 0,36. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,30).

Регіон. Найбільше про можливе підвищення відпускних цін говорять у Закарпатській (0,97), Черкаській (0,86), Полтавській (0,85) та Сумській (0,82) областях. Показник Рівненської (0,00) та волинської (0,06) та Чернігівської (0,08) областей є найнижчим.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу мають хімічна (0,53) та харчова (0,50) промисловості. Найнижчий показник очікувань має металообробка (0,28).

Рис. 22. Індекси змін цін на готову продукцію

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи накопичення заборгованості уповільнились. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ у жовтні порівняно до вересня зменшилось із -0,05 до -0,11. Частка тих, хто повідомив про скорочення заборгованості значно зросла, із 18,7% до 24,6%, Частка тих, у кого накопичилась заборгованість змінилась менш суттєво, зменшившись із 13,2% до 11,2%. Частка тих, для кого нічого не змінилось зменшилась із 68,2% до 64,2%.

Розмір. Ситуація із дебіторською заборгованістю є кращою для середніх (-0,20), малих (-0,12) та мікропідприємств (-0,12), чий показник є значно нижчим. Найвище значення показника мають великі підприємства (-0,03).

Регіон. Зафіксовані суттєві регіональні різниці в значеннях цього показника. У розрізі регіонів найвище додатне значення показника зафіксовано в м. Києві (0,42), а також у Вінницькій (0,16), Київській (0,10) та Полтавській (0,04) областях. Водночас у Сумській (-0,1,00), Житомирській (-0,80) та Дніпропетровській (-0,75) областях показник є найнижчим.

Галузь. При галузевому розподілі найвищий показник дебіторської заборгованості мають легка (-0,03) та харчова (-0,10) промисловість. Найнижчий показник у металообробки (-0,30).

Очікувані зміни дебіторської заборгованості

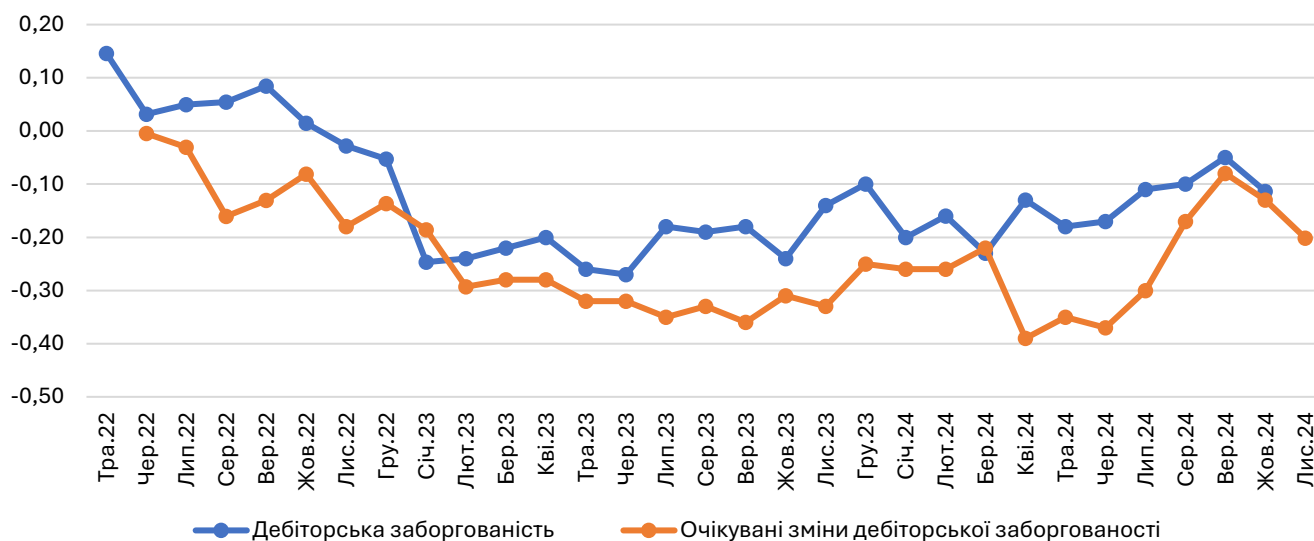
У перспективі трьох місяців підприємці очікують на подальше зменшення показника. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ зменшився із -0,13 до -0,20. Частка опитаних, що очікують накопичення заборгованості, зменшилась незначним чином, із 5,1% до 2,5%. Водночас, частка тих, хто очікує на її скорочення, значно зросла, із 20% до 25,4%. Частка тих, хто вважає, що нічого не зміниться, зменшилась із 74,9% до 72,1%.

Розмір. При розподілі за розміром краще та приблизно однакове значення показника мають мікропідприємства (-0,33). Показник малих (-0,28) та середніх (-0,24) підприємств є вищим. Найвищим показником очікувань є для великих підприємств, який становить -0,08.

Регіон. У регіональному розподілі найбільше та вище за нуль значення мають м. Київ (0,11), Київська (0,05) та Кіровоградська (0,04) області. Найнижчим є показник Сумської (-0,93) області.

Галузь. Найвищими очікування щодо накопичення дебіторської заборгованості є для харчової (-0,14) та легкої (-0,49) промисловості. Найнижчий показник має металообробка (-0,45).

Рис. 23. Індекси змін дебіторської заборгованості

КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

У жовтні року показник із накопичення кредиторської заборгованості перервав двомісячну тенденцію до зростання. ІНДЕКС ЗМІН КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ зменшився із -0,07 до -0,13. Частка опитаних, що повідомили про накопичення заборгованості, суттєво не змінилась та становить 9,3% (було 8,9%). Частка тих, для кого кредиторська заборгованість скорочувалась значно зросла, із 18,2% до 25,2%. Частка тих, для кого нічого не змінилось за минулий місяць, зменшилась із 72,8% до 65,5%.

Розмір. Показник кредиторської заборгованості для середніх (-0,21), малих (-0,20) та мікропідприємства (-0,17) є нижчим та значно кращим. Найгіршим показник накопичення кредиторської заборгованості є для великих підприємств та становить -0,04.

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Ситуація з накопиченням кредиторської заборгованості є гіршою у Волинській (0,13) області, м. Києві (0,11) а також у Київській (0,05) та Вінницькій (0,04) областях. Найкраща ситуація в Сумській (-1,00), Житомирській (-0,80) та Дніпропетровській (-0,75) областях.

Галузь. У галузевому розподілі найвищим є показник заборгованості у хімічній (-0,10) та деревообробній (-0,11) промисловості. Найнижчий показник має металообробка (-0,27).

Очікувані зміни кредиторської заборгованості

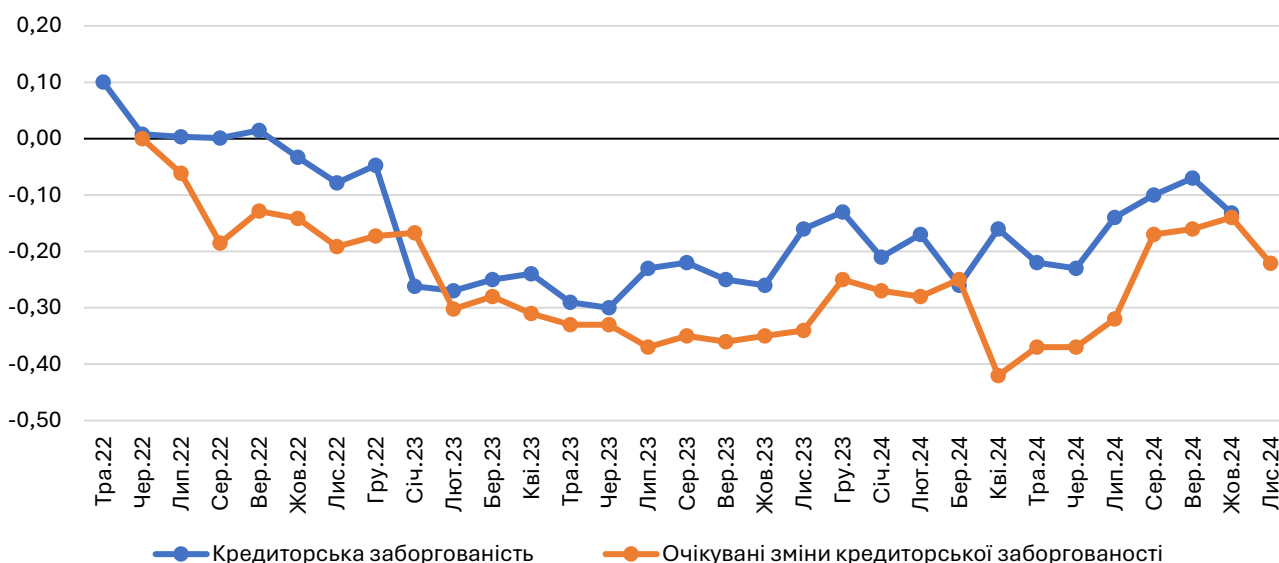
На наступні три місяці підприємці очікують на покращення показника. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ суттєво зменшився, із -0,14 до -0,22. Частка тих, хто очікує на скорочення обсягів кредиторської заборгованості зросла, із 18,4% до 25,5%. Частка тих, хто очікує на її накопичення, суттєво не змінилась та становить 0,09 (було 1,9%). Частка тих респондентів, які вважають, що нічого не зміниться, суттєво зменшилась, із 79,7% до 73,6%.

Розмір. Показник очікувань мікропідприємств (-0,34) є найкращим. Показник малих (-0,30) та середніх (-0,25) підприємств є дещо вищим. Показник очікувань щодо змін кредиторської заборгованості великих підприємств є найгіршим та становить -0,11.

Регіон. Показник очікувань щодо змін кредиторської заборгованості Київської, Кіровоградської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської та Чернігівської областей має найвище значення, яке дорівнює нулю. Найнижчим є показник очікувань для Сумської (-1,00), Житомирської (-0,85) та Дніпропетровської (-0,70) областей.

Галузь. Серед галузей промисловості найвищим є показник деревообробної (-0,15) промисловості. Найнижче значення мають виробництво будівельних матеріалів (-0,48) та металообробка (-0,43).

Рис. 24. Індекс змін кредиторської заборгованості

ПОДАТКОВА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

Показник щодо накопичень податкової заборгованості покращився. ІНДЕКС ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ жовтні зменшився із -0,12 до -0,19. Частка підприємств, що повідомили про скорочення податкової заборгованості за минулий місяць, збільшилась із 16,7% до 22,2%. Частка респондентів, які вказали на збільшення податкової заборгованості суттєво не змінилась та становить 1,9% (було 2,9%). Частка тих, хто вважає, що жодних змін не відбулось, зменшилась із 80,4% до 75,9%.

Розмір. Показники податкової заборгованості є кращим та приблизно однаковим для малих (-0,26) та середніх (-0,21) підприємств. Показник великих (-0,15) та мікропідприємств є значно вищим.

Регіон. Спостерігаються суттєві відмінності в значенні цього показника за регіонами. Найвищим та єдиним додатним є значення показника для Хмельницької (0,08) області. Найнижчим є показник Сумської (-0,94), Дніпропетровської (-0,70) та Житомирської (-0,63) областей.

Галузь. Найвищим показник податкової заборгованості є для деревообробної (-0,13) промисловості. Значення для металообробки (-0,30) є найнижчим.

Очікувані зміни податкової заборгованості

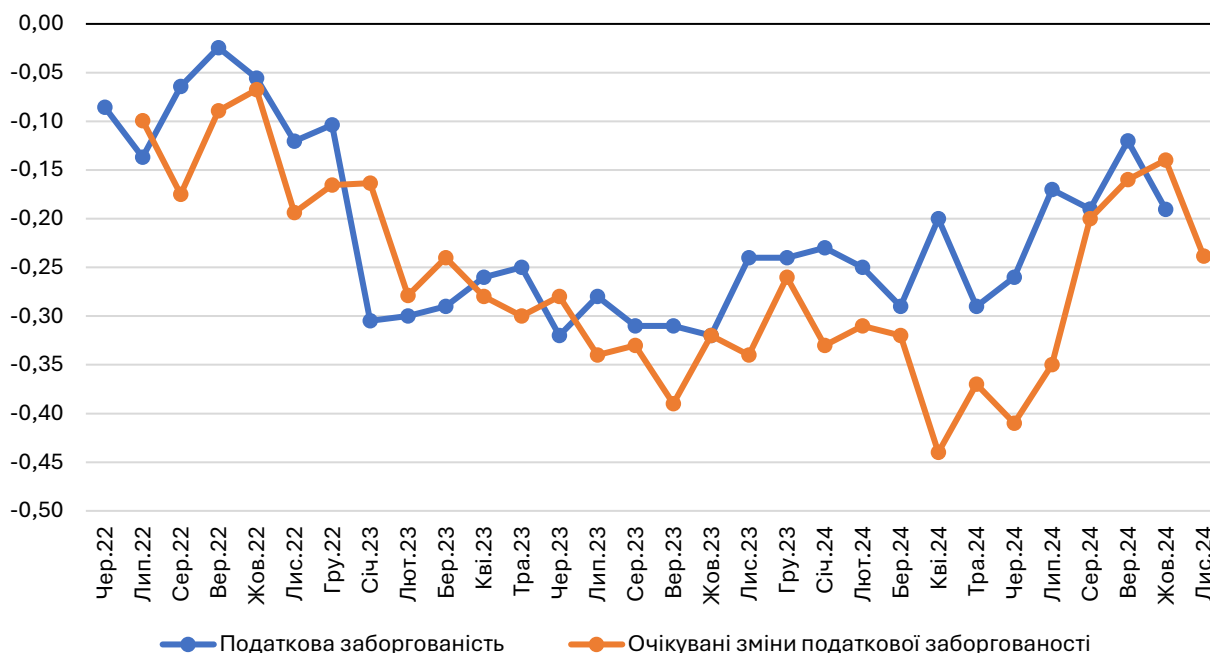
На наступні три місяці підприємці очікують на подальше покращення значень показника. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ зменшився вдвічі, із -0,14 до -0,24. Частка тих, хто прогнозує скорочення податкової заборгованості збільшилась із 17,8% до 27,2%, водночас частка тих, хто очікує на її збільшення істотно не змінилась та становить 2,2% (було 1,4%). Частка тих, хто не очікує змін, зменшилась із 80,8% до 70,6%.

Розмір. Показник очікувань податкової заборгованості є найнижчим для малих (-0,35) підприємств. Показник мікро- (-0,24), середніх (-0,21) та великих (-0,20) підприємств є вищим та приблизно однаковим.

Регіон. У регіональному розподілі найвищий показник очікувань, значення якого дорівнює нулю мають Київська, Рівненська, Тернопільська, Чернігівська та Кіровоградська області. Показник Сумської (-0,94), Житомирської (-0,79) та Дніпропетровської (-0,70) областей є найнижчим.

Галузь. Найвищим показник очікувань податкової заборгованості є для деревообробної (-0,17) промисловості. Найнижчим є показник для металообробки (-0,40).

Рис. 25. Індекс змін податкової заборгованості

КІЛЬКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи скорочення кількості працівників уповільнились. ІНДЕКС ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ не змінився, та як і минулого місяця становить -0,05. У відсотковому розподілі значних змін не відбулось. Частка респондентів, що повідомляють про скорочення кількості співробітників суттєво не змінилась та становить 9,4% (було 8,6%). Частка тих, хто вказав на їх збільшення також майже не змінилась та становить 2,8% (було 3%). Частка тих, для кого нічого не змінилось, становить 87,8% (було 88,4%).

Розмір. Найменше про скорочення кількості працівників говорять на великих (-0,04) підприємствах. Показник середніх (-0,06) та малих (-0,07) підприємств є нижчим та приблизно однаковим. Показник мікропідприємств має найнижче значення та становить -0,11.

Регіон. У регіональному розподілі найвищим та додатнім значення показника є для Тернопільської (0,27), Хмельницької та Черкаської (по 0,04 кожна) а також для Закарпатської (0,03) областей. Найчастіше про скорочення працівників повідомляють у Волинській (-0,34), Чернігівській (-0,27) а також у Харківській, Сумській та Дніпропетровській (по -0,15 кожна) областях.

Галузь. Показник хімічної промисловості значення якої дорівнює нулю є найвищим. Найнижчим є показник для виробництва будівельних матеріалів (-0,15).

Очікувані зміни кількості працівників

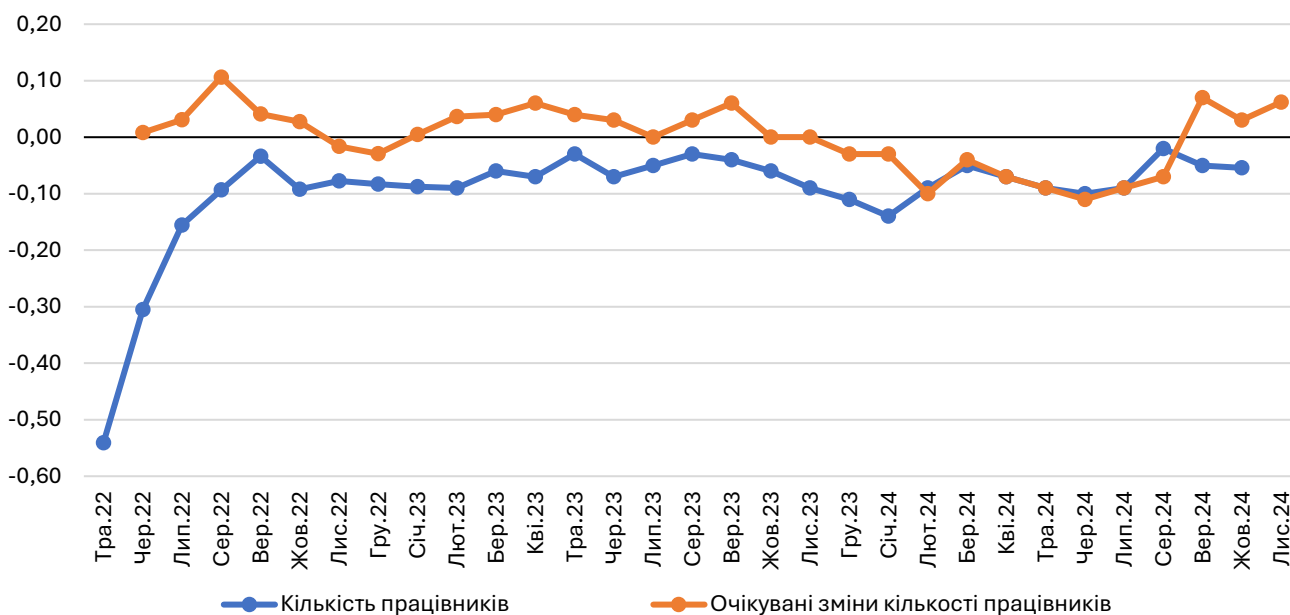
У майбутні три місяці опитані керівники підприємств очікують на незначне зростання кількості працівників: ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ несуттєво зріс, із 0,03 до 0,06. У відсотковому розподілі частка тих опитаних, які планують збільшувати кількість працівників, істотно не змінилась та становить 13,8% (було 12,1%), водночас частка тих, хто очікує на скорочення кількості працівників, дещо зменшилась, із 9,8% до 6,9%. Частка тих, хто не планує змін, також істотно не змінилась та становить 79,3% (було 78,1%).

Розмір. Найменше про подальше скорочення кількості працівників говорять на середніх (0,10) та мікропідприємствах. Показник малих (0,05) та великих (0,02) підприємств є дещо вищим.

Регіон. Значення індексу очікуваних змін кількості працівників суттєво залежить від регіону розташування підприємства. У регіональному розподілі найвище значення показника мають Закарпатська (0,80) та Черкаська (0,57) області. Найнижчі значення показника має Дніпропетровська (-0,35) область.

Галузь. У галузевому розрізі найвищим індекс очікувань є для деревообробної та легкої (по 0,20 кожна галузь) промисловості. Показник очікувань для металообробки (-0,08) є найнижчим.

Рис. 26. Індекс змін кількості працівників

ПРАЦІВНИКИ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи скорочення кількості працівників у вимушених відпустках зберігають тенденцію до уповільнення.

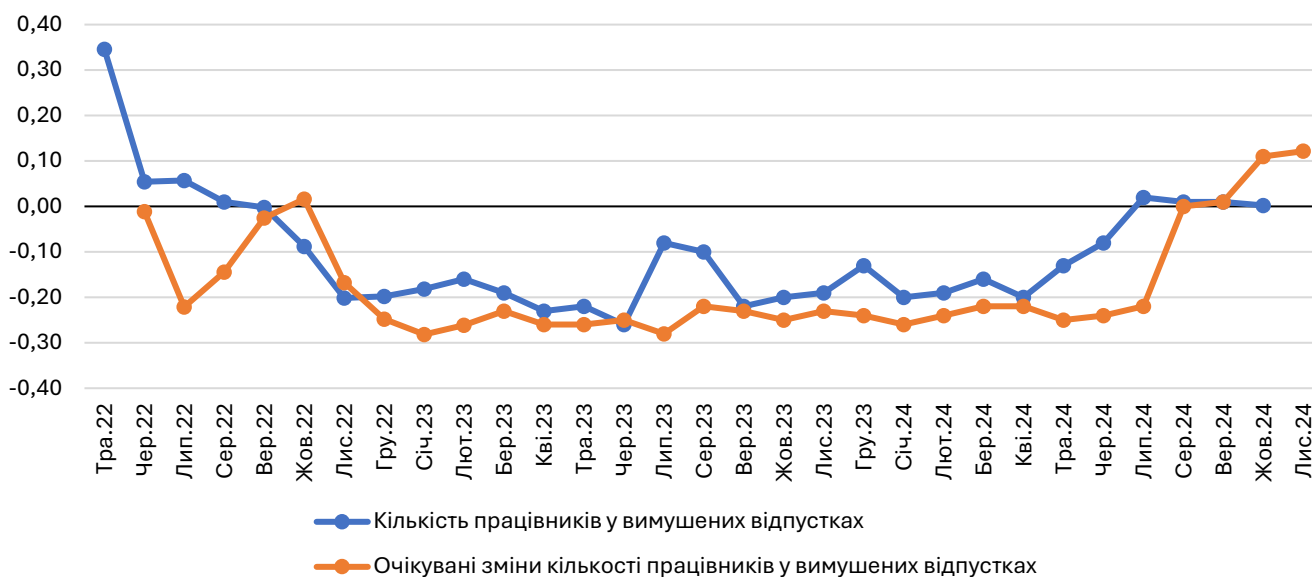
ІНДЕКС ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ у жовтні порівняно до вересня суттєво не змінився та дорівнює нулю (два місяці поспіль було 0,01). У відсотковому розподілі значних змін не відбулось. Частка тих, хто збільшував або зменшував кількість таких працівників є однаковою та становить 3,9% (було 4,1% та 3,1% відповідно). Частка тих, для кого за минулий місяць нічого не змінилося, залишилась майже без змін та становить 92,3% (було 92,7%).

Розмір. Показник мікро- (-0,05) та великих (-0,02) підприємств є найнижчим з від'ємним значенням. Показник малих підприємств дорівнює нулю. Показник середніх підприємств має додатне значення, яке дорівнює нулю.

Регіон. Найбільшою мірою з-поміж різних регіонів зростання показника спостерігається для підприємств Сумської (0,29), Тернопільської (0,18) Кіровоградської (0,07) та Вінницької (0,04) областей, а найчастіше про зменшення кількості співробітників, що перебувають у вимушених відпустках, повідомляють у Харківській (-0,17) та Чернівецькій (-0,11) областях.

Галузь. У галузевому розподілі вищі показники щодо кількості працівників у вимушених відпустках мають виробництво будівельних матеріалів (0,05) та харчова (0,01) промисловість. Показник машинобудування є найнижчим (-0,07).

Рис. 27. Індекси змін кількості працівників у вимушених відпустках

Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках

Підприємства, які мають працівників у вимушених відпустках, у наступні три місяці не очікують значних змін показника. Індекс очікуваних змін кількості працівників у вимушених відпустках суттєво не змінився після різкого зростання минулого місяця та становить 0,12 (було 0,11). Частка тих підприємств, на яких очікується зростання кількості працівників у вимушених відпустках, суттєво не змінилась та становить 13,4% (було 13,9%). Частка тих, хто вважає, що кількість таких працівників на їхньому підприємстві скоротиться, також майже не змінилась та становить 3% (було 2,9%). Частка тих, хто вважає, що жодних змін не відбудеться становить 82,6% (було 83,1%).

Розмір. Показник мікропідприємств (0,03) є найнижчим. Показник малих (0,08) та великих (0,07) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Показник середніх підприємств є найвищим та становить 0,20.

Регіон. Показник очікувань Закарпатської (0,80), Черкаської (90,57) та Сумської (0,31) областей є найвищим. Показник Харківської (-0,15) та Чернівецької (-0,11) має найнижче значення.

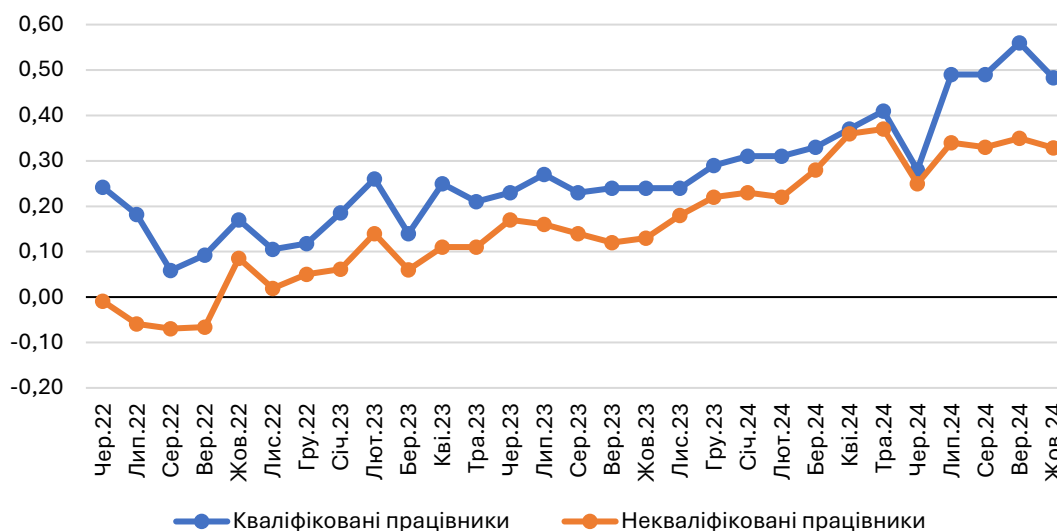
Галузь. Найвищим є показник очікувань щодо зростання кількості працівників у вимушених відпустках для легкої (0,28) промисловості. Найнижчим є показник для машинобудування (0,02).

КВАЛІФІКОВАНІ ТА НЕКВАЛІФІКОВАНІ ПРАЦІВНИКИ

У жовтні 2024 труднощі у пошуку кваліфікованих працівників зменшились, а показник для некваліфікованих працівників суттєво не змінився. Значення індексу труднощів у пошуку кваліфікованих працівників зменшилось із 0,56 до 0,48. Значення індексу труднощів у пошуку некваліфікованих працівників вже четвертий місяць поспіль суттєво не змінюється та у жовтні показник становить 0,33 (було 0,35).

У відсотковому розподілі дещо зменшилась частка керівників підприємств, які вказали на те, що кваліфікованих працівників важче знайти (із 55,1% до 51,9%), частка тих, кому важче шукати некваліфікованих працівників також дещо зменшилась (із 39,2% до 34,8%). Відсоток тих, кому легше знайти кваліфікованих працівників дещо зріс (із 0,7% до 3,7%), а частка тих, кому легше шукати некваліфікованих працівників суттєво не змінилась та становить 4,3% (було 5,9%). При цьому, частка тих, хто не відчуває жодних змін у пошуку кваліфікованих робітників, істотно не змінилась та становить 44,4% (було 44,2%) а для некваліфікованих працівників цей відсоток збільшився із 54,9% до 61,0%.

Рис. 28. Індекси змін труднощів у пошуку кваліфікованих та некваліфікованих працівників

Кваліфіковані працівники

Розмір. Залежно від розміру підприємства показник великих (0,50), середніх (0,49), малих (0,47) та мікропідприємств (0,46) є приблизно однаковим .

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності на ринку праці. У регіональному розподілі найважче шукати кваліфікованих працівників у Дніпропетровській, Полтавській та Чернігівській (по 1,00 для кожної) областях. Найлегше кваліфікованих працівників знайти в Рівненській (-0,06) області, чий показник має єдине від'ємне значення.

Галузь. У галузевому розподілі найбільше складнощів із пошуком кваліфікованих працівників мають металообробка (0,37) та виробництво будівельних матеріалів (0,61). Легше шукати кваліфікованих працівників для хімічної (0,36) промисловості.

Некваліфіковані працівники

Розмір. Важче шукати некваліфікованих працівників для великих (0,38) та середніх (0,33) підприємств. Показник малих підприємств становить 0,26. Найлегше шукати некваліфікованих працівників для мікропідприємств (0,20).

Регіон. У регіональному розподілі найважче шукати некваліфікованих працівників у Полтавській, Дніпропетровській та Чернігівській (по 1,00 для кожної) областях. Найлегше шукати таких працівників у Сумській (-0,65), та Закарпатській (-0,03) областях, чий показники мають від'ємне значення.

Галузь. Найгірші показники щодо пошуку некваліфікованих працівників спостерігаються для металообробки та харчової (по 0,42 кожна галузь) промисловості. Найлегше шукати некваліфікованих працівників для деревообробної (0,19) промисловості.

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

Проблеми ведення бізнесу під час війни

У жовтні 2024 року найгострішою перешкодою для бізнесу, викликаною повномасштабним російським вторгненням, знову стала **небезпека працювати**. З серпня місяця була тенденція до зростання відсотку підприємств, який вказував на цю перешкоду, у серпні 46% зазначили про небезпеку для роботи, а у жовтні на неї вказали 62%, що є найбільшим значенням для цієї перешкоди у 2024 році. Це може бути ознакою посилення мобілізації в Україні, а також відображати більший попит на персонал серед підприємств з огляду на зростання термінів нових замовлень та покращення ділових очікувань.

З різницею у 5% на друге місце рейтингу перешкод для бізнесу у жовтні вийшов **брак робочої сили внаслідок призову або виїзду співробітників**. З цією проблемою зіштовхнулося 57% підприємств, у вересні відсоток був дещо вищим, коли на неї вказали 61% респондентів.

Третє місце рейтингу перешкод для бізнесу, викликаних повномасштабним російським вторгненням, у жовтні зайняла така проблема, як **зростання цін на сировину та матеріали**. Ця перешкода була актуальна для 43% підприємств.

Так, у жовтні частка бізнесу, який скаржить на **зростання собівартості виробництва**, знову піднялася до рівня 45%, на якому вона знаходилася протягом останнього року за винятком липня 2024 року, коли вона знизилася до 32%. Це зниження виявилось тимчасовим – ймовірно, викликаним серед іншого збільшенням пріоритетності інших гострих проблем.

Четверте місце у рейтингу перешкод зайняло **зменшення попиту на продукцію/ послуги**. Цю проблему відчували 34% підприємств, що трохи більше, ніж було у вересні 2024 року, коли ця частка складала 33%.

Перебої з електро-, водо- або тепlopостачанням підприємств зайняли п'яте місце в рейтингу перешкод для бізнесу, викликаних повномасштабною війною. Це виявилось проблемою для 22% підприємств, що значно менше, ніж було у вересні 2024 року, коли ця частка складала 45%. Ймовірно таке зниження тимчасове, адже останні декілька місяців не було масованих ракетних обстрілів критичної інфраструктури України.

Про **складнощі у перевезенні сировини або товарів територією України** повідомили 17% опитаних, внаслідок чого ця перешкода зайняла шосте місце у рейтингу перешкод. Частка підприємств, які зіткнулися зі складнощами в перевезенні сировини або товарів територією України, знизилася з 32% у березні 2024 року до 16% у липні 2024 року, що свідчить про поступове покращення ситуації. Однак після липня спостерігається зростання: у серпні цей показник піднявся до 21%, у вересні становив 17%, у жовтні також залишився на рівні 17%.

Проблема **розрив ланцюжків постачання та браку обігових коштів** розділили між собою сьому сходинку перешкод – на них вказали 9% підприємств (по 10% та 11% у вересні відповідно).

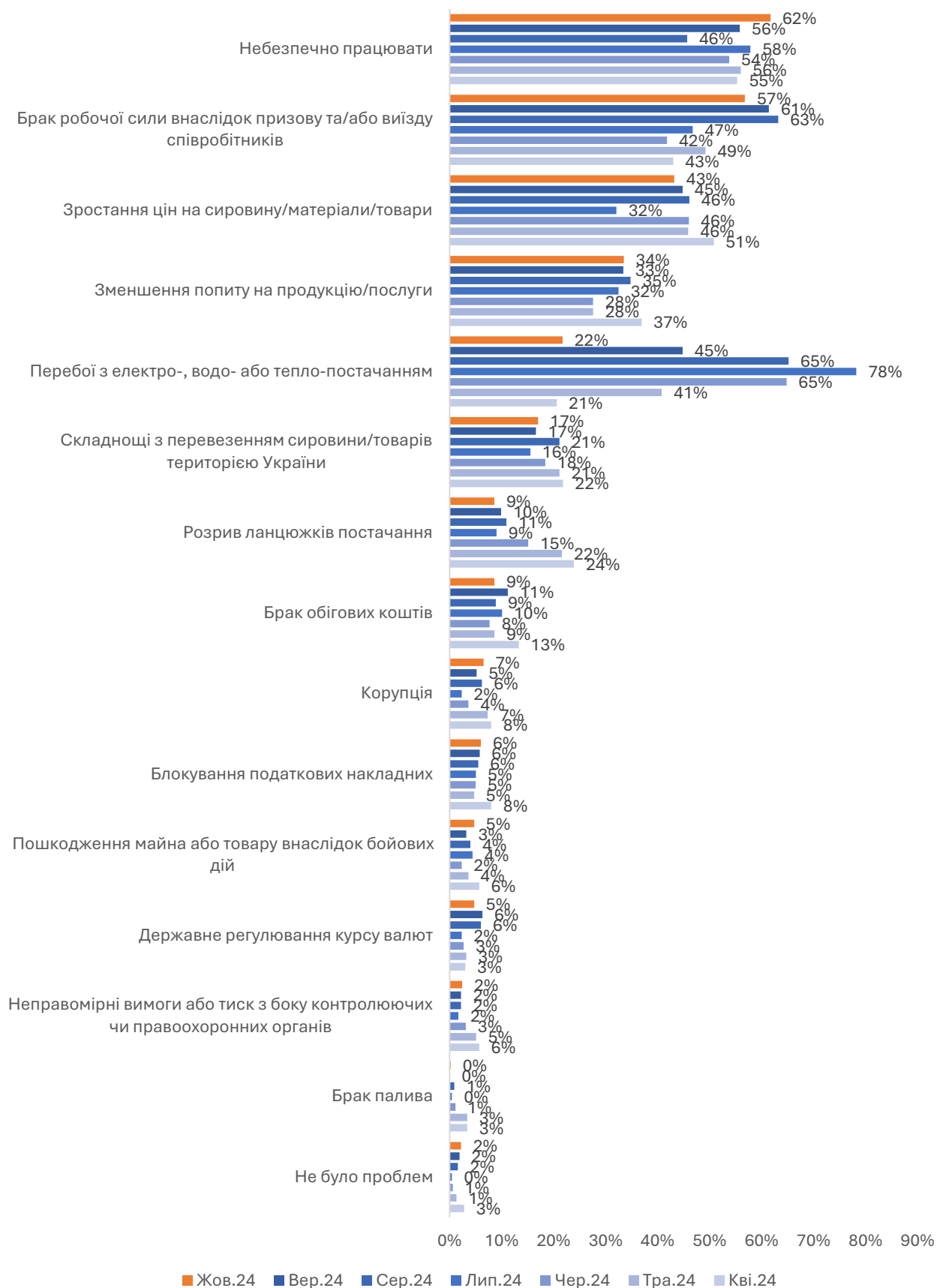
Восьме місце цього рейтингу зайняла така перешкода, як **корупція**, про яку повідомили 7% підприємств. Ця частка практично не змінилася порівняно з попереднім місяцем, коли про неї повідомляли 5% підприємств.

Дев'яте місце у жовтні зайняла проблема **блокування податкових накладних**, на яку вказали 6% підприємств.

Десяте місце рейтингу перешкод у жовтні розділили дві проблеми: **пошкодження майна або товару внаслідок бойових дій та державне регулювання курсу валют** та. На кожну з них вказали по 5% респондентів. Про такі перешкоди, як **неправомірні вимоги або тиск з боку контролюючих чи правоохоронних органів та брак палива**, повідомили менше 2% підприємств.

Крім цього, 2% підприємств, опитаних у жовтні 2024 року, сказали, що не зіштовхнулися з жодними перешкодами.

Рис. 29. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу

Проблеми бізнесу різного розміру. У жовтні великі підприємства найчастіше повідомляли про таку перешкоду як небезпека роботи- 73%. Тоді як мікро-, малі і середні підприємства вказали: 40%, 59%, 65% відповідно.

Мікропідприємства відрізняють від решти бізнесу тим, що менше відчують брак робочої сили через мобілізацію або виїзд співробітників: серед них про цю проблему повідомили 32% опитаних, в той час як серед підприємств більших розмірів – від 63% і більше. Однак мікропідприємства найбільше відчують на собі зростання цін на сировину та матеріали – 48%, тоді як малі, середні та великі – 44%, 41%, 44% відповідно.

Проблеми бізнесу за галузями промисловості. Про те, що працювати небезпечно, найчастіше говорив бізнес, що працює у металургії (64%), у хімічній промисловості (74%), галузі машинобудування (62%), деревообробній промисловості (62%), а також у харчовій промисловості (67%).

У деревообробній промисловості, харчовій промисловості та у галузі виробництва металу та металообробки значно частіше, ніж серед решти промислових підприємств, повідомляють про брак робочої сили через мобілізацію або виїзд співробітників (більше 50%). Ця проблема також гостро відчувається у галузі виробництва будівельних матеріалів та хімічній промисловості (більше 50%).

Підприємства по виробництву будівельних матеріалів та легкої промисловості частіше від інших підприємств скаржаться на зростання цін на сировину та матеріали (більше 50%).

Про негативний вплив перебоїв з електро-, водо- або тепло- постачанням на свою діяльність у жовтні найчастіше повідомляли підприємства машинобудування, виробництва будівельних матеріалів та підприємства у галузі металургії (більше 20%)³.

Проблеми бізнесу за регіонами. Перебої з електро-, водо- або тепло-постачанням у жовтні були особливо гострою проблемою для бізнесу Львівської та Харківської областей (більше 70% опитаних)⁴.

На брак робочої сили через повномасштабну війну скаржаться усі опитані підприємства Львівської області (100%). Крім цього, про цю проблему повідомили більше 60% підприємств у Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Полтавській, Київській, Одеській, Волинській, Рівненській та Чернівецькій областях.

Найвищі частки бізнесу, який зіштовхнувся зі зростанням цін на сировину і матеріали, зафіксовані у Житомирській, Львівській областях та м. Києві - більше 70%. Про те, що працювати небезпечно, найчастіше говорили підприємства у Закарпатській, Житомирській, Запорізькій, Полтавській та Черкаській областях (по 100%).

Перешкоди для зростання виробництва

До повномасштабного російського вторгнення Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводив щоквартальні опитування промислових підприємств в рамках проекту «Дослідження ділової думки: промисловість»⁵. Це був щоквартальний моніторинг оцінок та очікувань керівників промислових підприємств щодо змін ділового середовища загалом та показників роботи підприємств, який включав також їхню оцінку перешкод для зростання виробництва. Щокварталу підприємствам було запропоновано обрати з визначеного переліку перешкод ті, які найбільше для них актуальні.

³ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірку у цій галузі.

⁴ До порівняння не включено регіони, у яких не були опитані підприємства (детальніше див. розділ «Вибірка»), а також Івано-Франківська область, де кількість респондентів, які відповіли на це запитання, була недостатньою для порівняльного аналізу.

⁵ Дивіться більше про проект «Дослідження ділової думки: промисловість» та читайте звіти з опитувань на вебсайті ІЕД: http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products/business_idea_industry

Востаннє перед повномасштабним російським вторгненням, це опитування проводилося у лютому 2022 року за результатами 4-го кварталу 2021 року, очікуваннями на 1й квартал 2022 та оцінками на лютий 2022 (до 24 лютого). Тоді головною проблемою для опитаного бізнесу були обмеження, пов'язані з епідемією коронавірусу.

Ми відновили ці опитування навесні 2023 року і у жовтні 2024 року всьоме з початку повномасштабного російського вторгнення запропонували підприємствам назвати перешкоди з цього переліку, щоб порівняти, наскільки вони змінилися для української промисловості під час повномасштабної війни. Тут ми наводимо результати опитування у жовтні 2024 року та порівнюємо їх з результатами трьох попередніх хвиль, коли було поставлене це запитання: у квітні, січні та липні 2024 року.

За результатами опитування у жовтні найбільшою перешкодою у цьому рейтингу стала **війна і несприятлива безпекова ситуація**. На неї вказали 89% підприємств, що трішки більше, ніж у липні (тоді цей показник склав 88%), а також це найбільше значення за всі хвилі опитування⁶.

Негативний вплив браку персоналу на зростання виробництва зайняв друге місце. У жовтні 49% підприємств повідомили, що їм **недостатньо кваліфікованих працівників**. Ця частка різко зросла не порівняно з липнем, коли про цю перешкоду для зростання говорили 37% опитаних та є найбільшою за всі хвилі опитування.

На третьому місці серед цих перешкод у жовтні опинився **низький попит**, який назвали перешкодою 34% респондентів. Ця частка різко зменшилась у жовтні порівняно з липнем, коли таких респондентів було 43%. У жовтні ця перешкода має найнижче значення з усіх проведених хвиль опитування.

Надмірне оподаткування перемістилось з шостого на четверте місце у рейтингу перешкод. Частка підприємств, які повідомляють про цю перешкоду, різко зросла порівняно з попередньою хвилею опитування, у липні – 10%, а жовтні вже 24%. Показник у жовтні майже повернувся до показника першої хвилі опитування – 23%.

П'яте місце у цьому рейтингу зайняв **несприятливий регуляторний клімат**. Це комбінований показник, який розраховується як частка тих, хто обрав хоча б одну із таких трьох перешкод, як **високий регуляторний тиск, часті зміни в економічному законодавстві та корупція**.

У жовтні про несприятливий регуляторний клімат повідомили 17%, що істотно більше, ніж у липні цього року, коли відповідна частка підприємств не перевищувала 8%. Значення усіх складників цього показника збільшилось за попередні три місяці. Особливо зросла частка підприємств, що скаржаться на корупцію (з 2% до 7%).

Проблема ліквідності та несприятливої політичної ситуації розділили між собою шосте місце у рейтингу перешкод. Частки підприємств, які повідомляють про ці обидві перешкоди, збільшились порівняно з початком року: від 8% у липні до 12% у жовтні для проблеми ліквідності та від 6% у липні до 12% у жовтні для несприятливої політичної ситуації.

Сьоме місце займає перешкода пов'язана з **недостатністю сировини**. У жовтні 11% підприємств повідомили, що їм не вистачає сировини, у липні таких підприємств було 7%.

Про вплив **високого конкурентного тиску** у жовтні повідомило 10% респондентів, в результаті цього ця перешкода стала восьмою у рейтингу. У липні на цю перешкоду вказало 16% підприємств.

Брак виробничих потужностей займає дев'яте місце у рейтингу перешкод. У жовтні 8% підприємств вказали на дану перешкоду, у липні таких було 5%.

Десяте місце у рейтингу перешкод цього разу займають **проблеми з енергопостачанням** – 5%. Це найнижчий показник за усі хвилі опитування. Найбільше частка зросла влітку 2024 року через російські масові обстріли

⁶ У квітневому опитуванні війни не було виділено як окремої перешкоди.

енергетичної інфраструктури. За попередній рік, з квітня 2023 року до квітня 2024 року, вона не перевищувала 8%.

Таблиця 1. Перешкоди зростанню виробництва

	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024
Війна, несприятлива безпекова ситуація	77%	88%	89%
Низький попит	40%	43%	34%
Проблеми з енергопостачанням	8%	42%	5%
Недостатньо кваліфікованих працівників	36%	37%	49%
Високий конкурентний тиск	8%	16%	10%
Надмірне оподаткування	16%	10%	24%
Недостатньо сировини	13%	8%	11%
Несприятливий регуляторний клімат	23%	8%	17%
<i>Високий регуляторний тиск</i>	14%	5%	6%
<i>Корупція</i>	11%	2%	7%
<i>Зміни в економічному законодавстві</i>	4%	2%	5%
Проблеми ліквідності	16%	8%	12%
Високі ставки кредитів	6%	7%	5%
Брак виробничих потужностей	5%	7%	8%
Несприятлива політична ситуація	36%	6%	12%
Застарілі технології	2%	2%	2%
Доступність кредитів	1%	1%	1%

Розмір. Великі підприємства дещо частіше говорять про війну та несприятливу безпекову ситуацію як про перешкоду для зростання бізнесу, ніж підприємства менших розмірів. 94% з них вказали на цю перешкоду, тоді як серед мікро-, малих та середніх підприємств відповідні частки склали від 82% до 89%.

Мікропідприємства частіше від бізнесу більших розмірів повідомляють про низький попит (48% порівняно з менш, ніж 35% серед підприємств більших розмірів). З іншого боку, ці підприємства меншою мірою, ніж інші, схильні називати проблеми з нестачою кваліфікованих працівників. Зокрема, на цю перешкоду вказали 32% мікропідприємств, в той час як серед бізнесу малого, середнього та великого розмірів відповідні частки склали більше 42%.

Також варто зазначити, що тоді як у загальному у вибірці небагато підприємств назвало несприятливий регуляторний клімат серед перешкод для зростання (23%), серед мікробізнесу ця частка вища, ніж серед підприємств більших розмірів: вона склала до 22%.

Галузь. Опитані підприємства усіх галузей промисловості називають війну та несприятливу безпекову ситуацію головною перешкодою для зростання виробництва⁷. Від 77% до 95% підприємств у кожній галузі назвали цю перешкоду.

Другу за значенням проблему – нестачу кваліфікованих працівників – найчастіше називають представники деревообробної промисловості (57%). Низький попит найбільше перешкоджав збільшенню обсягів виробництва на підприємствах легкої промисловості (43%). І в той час як серед усіх підприємств недостатність сировини стала перешкодою максимум для 17% опитаних, серед виробників металу та металообробки ця проблема торкнулася вищої частки підприємств – 36%.

⁷ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірку у цій галузі.

Регіон. Від 80% та більше опитаного бізнесу у таких областях, як Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Львівська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська, а також у м. Києві назвало війну та несприятливу безпекову ситуацію перешкодою для зростання. Це більше, ніж в решті регіонів, охоплених цим опитуванням⁸.

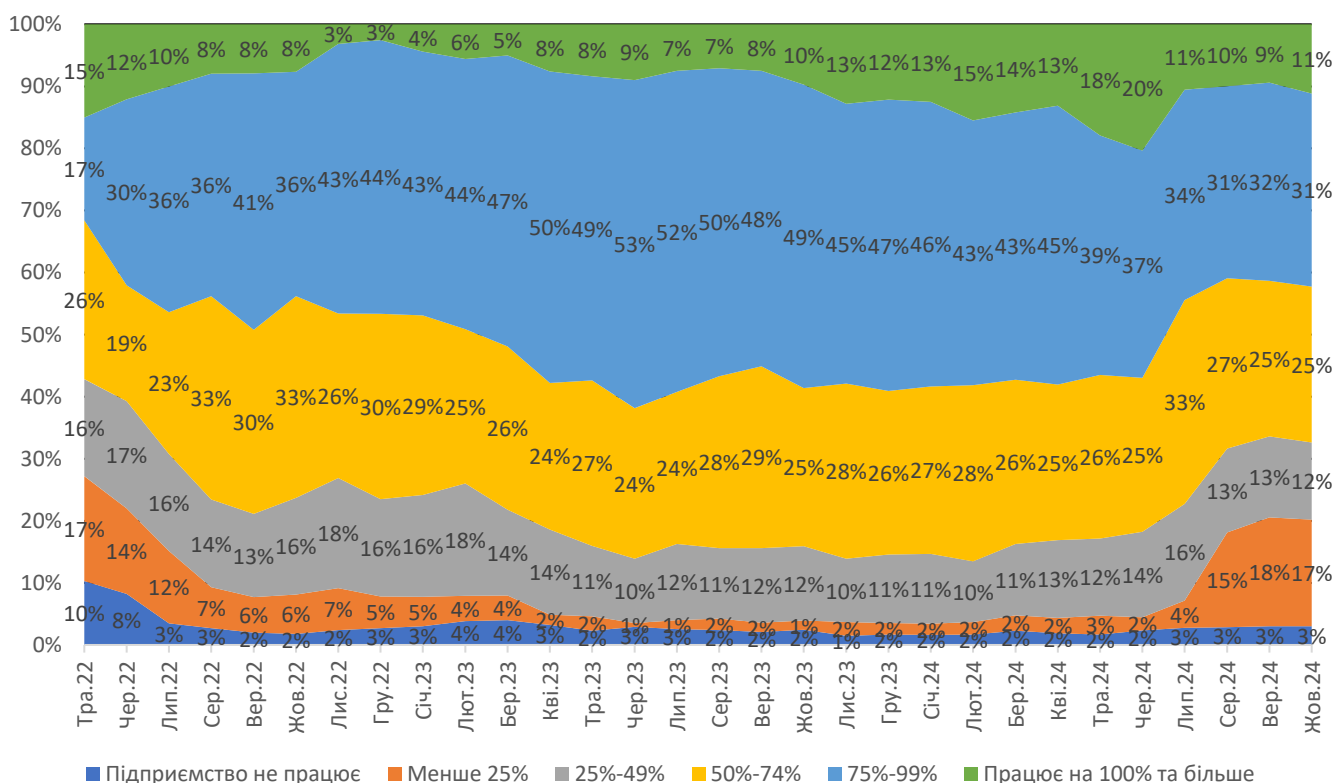
На брак кваліфікованих працівників найбільше скаржаться представники бізнесу у Львівській, Житомирській, Закарпатській, Полтавській областях (більше 80%). Крім цього, на фоні загального низького рівня скарг на несприятливий регуляторний клімат, більше 30% підприємств Волинської, Дніпропетровської, Житомирської та Сумської областей назвали це перешкодою для зростання.

Про попит як про перешкоду для зростання найчастіше повідомляють у Львівській та Чернівецькій областях (більше 70% опитаних), а про недостатність сировинних матеріалів – у Київській, Рівненській областях та м. Києві (більше 40% опитаних).

Вплив війни на завантаження виробничих потужностей/обсяги виробництва

У жовтні 2024 року лише 11% підприємств повідомили, що працюють на повну потужність (100% і більше), що дещо вище ніж в попередні два місяці (10% у серпні та 9% у вересні). Водночас, частка підприємств, які працюють майже на повну потужність (75% - 99%), становила 31% (32% у вересні). У результаті, **сумарна частка підприємств, які працюють майже на повну та повну потужність, становила лише 42% (41% у вересні).** Це один із найнижчих результатів (разом із попереднім місяцем) від весни 2022 року, коли Україна переживала перші місяці війни. Для порівняння, відповідний показник був найвищим за всі хвили опитування в червні 2023 року – 62%.

Рис. 30. Вплив війни на роботу підприємств (% опитаних)

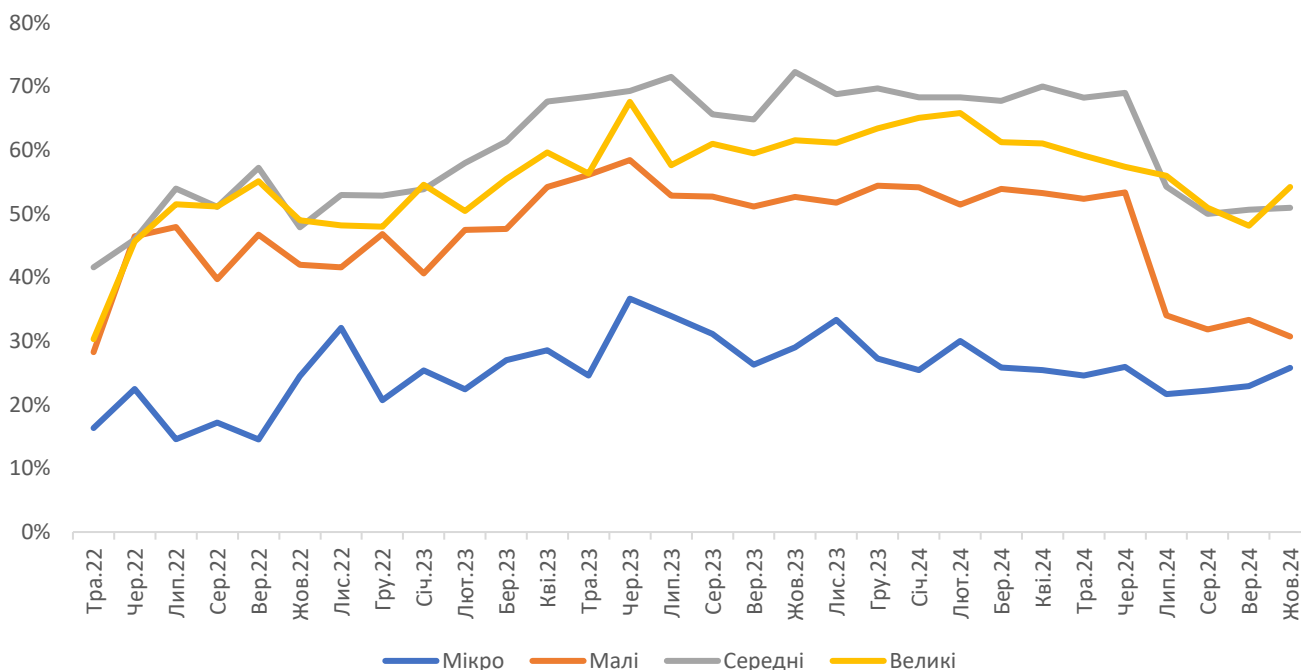

У жовтні 3% опитаних підприємств повідомили про припинення своєї діяльності впродовж війни. Цей показник продовжував залишатися низьким із липня 2022 року, у діапазоні 2% – 4%. На рівні менше ніж 25% від довоєнних обсягів виробництва працювали 17% підприємств у жовтні, тоді як у вересні показник становив

⁸ До порівняння не включено регіони, у яких не були опитані підприємства (детальніше див. розділ «Вибірка»), а також Івано-Франківська область, де кількість респондентів була недостатньою для порівняльного аналізу.

18%. Окрім цього, 12% підприємств працювали у жовтні на рівні 25% - 49% довоєнних виробничих потужностей (13% у вересні). **У підсумку, у жовтні приблизно третина (33%) підприємств працювала менше ніж на половину потужності або не працювала порівняно з довоєнним часом. Вищі показники були лише на початку повномасштабного вторгнення.**

Рис. 31. Частка підприємств, які працюють майже на повну та повну потужність (75 – 99%, 100% та більше) порівняно з довоєнним періодом (за розміром підприємств, %)

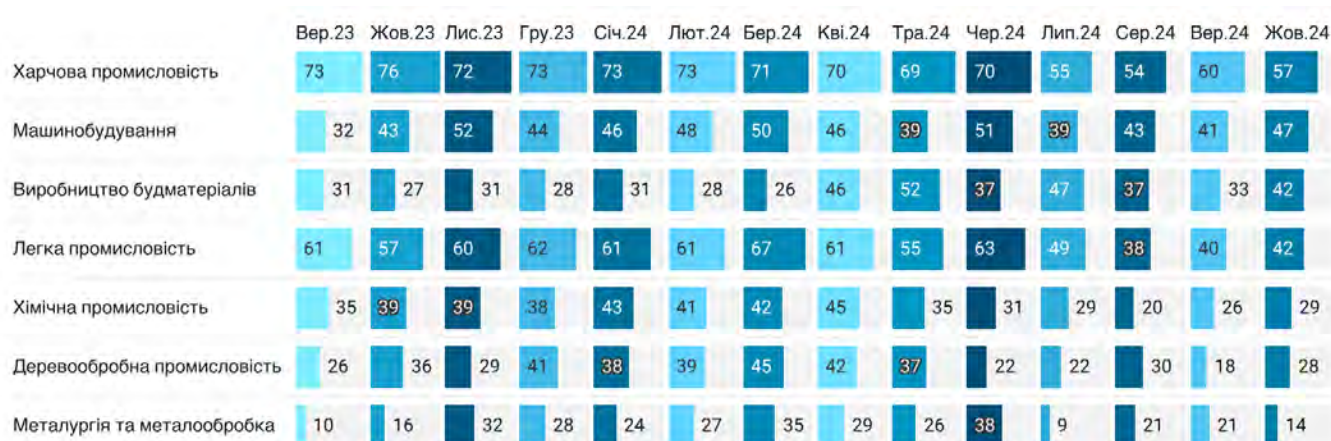

Результати бізнесу різного розміру. У жовтні 2024 року рівень завантаження виробничих потужностей мав незначні зміни в секторі МСП. Частка малих підприємств, які працювали на майже повну та повну потужність, знизилася до 31% (33% у вересні). Водночас відповідний показник зріс з 23% у вересні до 26% у жовтні для мікропідприємств. Серед середніх підприємств показник не змінився – 51% (як і в вересні). Водночас, після кількомісячного скорочення, зросла частка великих підприємств, які мають високий рівень завантаження виробничих потужностей, – показник досягнув 54% у жовтні (було 56% у липні, 51% у серпні та 48% у вересні).

Станом на жовтень 2024 року не працювали 13% представників мікробізнесу, що на рівні вересня (13%). Також не працювали 4% малих підприємств та 1% середніх підприємств. Водночас усі великі підприємства працювали. Таким чином, **мікробізнес упродовж усіх хвиль опитування залишається більш чутливим до викликів воєнного часу.**

Результати бізнесу різних галузей. Харчова галузь залишається лідером із відновлення переробної промисловості. Зокрема, у жовтні 2024 року 57% підприємств харчової галузі працювали майже на повну та повну потужність (60% у вересні). На другій сходинці машинобудування: у жовтні на високому рівні завантаження працювали 47% підприємств галузі, тоді як у вересні працював 41%. На третій сходинці залишається легка промисловість, у якій на високому рівні завантаження у жовтні були 42% підприємств (40% у вересні). Також на третій сходинці виробництво будівельних матеріалів – 42%. При цьому найнижчий рівень завантаження виробничих потужностей у металургії та металообробці (лише 14% у жовтні працювали на високому рівні завантаження).

Рис. 32. Частка промислових підприємств, які працюють майже на повну та повну потужність (75 – 99%, 100% та більше) порівняно з довоєнним періодом, % опитаних за галузями

Результати за регіонами. У жовтні в більшості регіонів спостерігався невисокий рівень завантаження виробничих потужностей. Зокрема, майже на повну та повну потужність у жовтні продовжували працювати всі або майже всі підприємства лише у Вінницькій (100%), Полтавській (100%) та Рівненській (90%) областях. Ситуація залишається складною в прифронтових Запорізькій та Харківській областях, у яких, відповідно, лише 3% та 15% підприємств працювали на високому рівні завантаження потужностей. Також відсутні підприємства, які працювали на високому рівні завантаження виробничих потужностей у Закарпатській та Черкаській областях.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У рамках тридцятої хвили опитування серед усіх опитаних зафіксовано **63% підприємств, що були або є експортером**. Водночас, 31% підприємств ніколи не мали експорту, а 6% не змогли дати відповіді на запитання.

Рис. 33. Вплив війни на експортну діяльність (% опитаних експортерів)

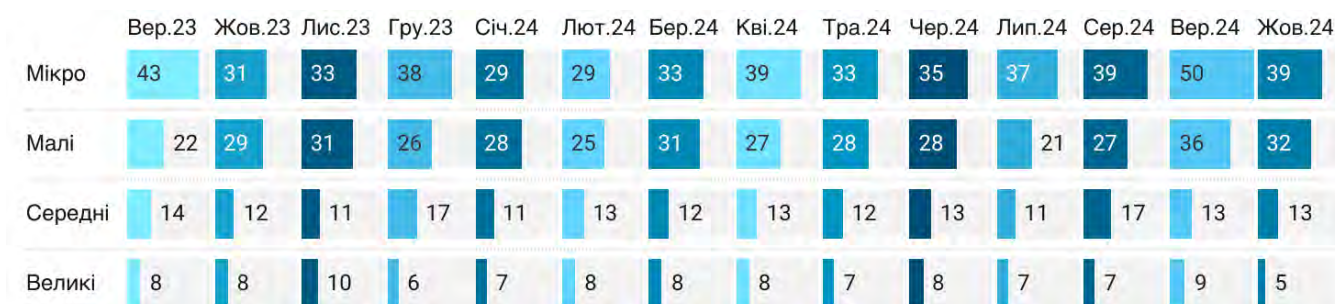

Станом на жовтень 2024 року серед експортерів **83% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців**. Ще 1% підприємств уперше розпочав експортувати саме під час війни (упродовж останніх 12-ти місяців). Водночас, 16% підприємств експортували до початку війни, але не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців. Тобто, у жовтні 2024 року частка активних експортерів приблизно на рівні попередніх місяців (була в середньому 80% – 84% за останній рік).

Український бізнес досягнув певної планки відновлення експортної діяльності, адже частина бізнесу не може побороти нові виклики для відновлення експорту.

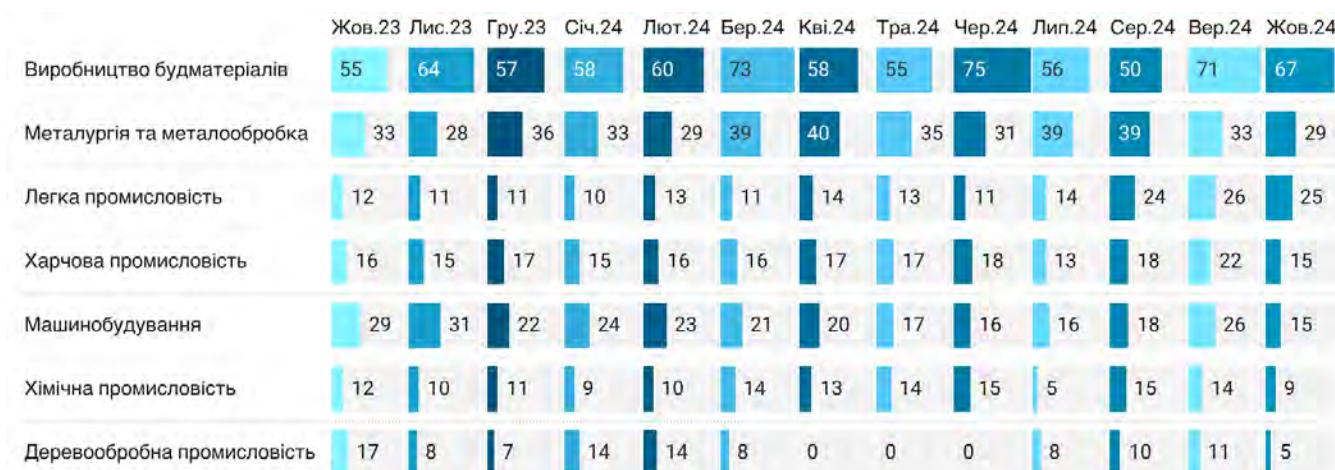
Результати бізнесу різного розміру. За результатами жовтня 2024 року, знову зафіксовано закономірність щодо стану експортної діяльності, залежно від розміру підприємства. Серед мікробізнесу 39% підприємств, які експортували до війни, але не мали експортної діяльності впродовж останніх 12-ти місяців. Також висока частка підприємств, які не можуть відновити експорту, серед малого бізнесу – 32%. Дещо краща ситуація серед експортерів середнього розміру: 13% опитаних не експортували останні 12 місяців. Найкраща ситуація серед великого бізнесу, у якого відповідний показник становив лише 5%. Таким чином, великий бізнес традиційно є лідером із відновлення експортної діяльності.

Рис. 34. Частка експортерів, які не експортували впродовж останніх 12-ти місяців, за розміром підприємств (% опитаних експортерів)

Результати бізнесу за галуззю. Отримані дані вказують, що дотепер найбільш складна ситуація з відновленням експорту залишається в галузі виробництва будівельних матеріалів. Зокрема, 67% підприємств галузі вказали, що експортували до повномасштабного вторгнення, але не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців. Також складна ситуація в металургії (відповідний показник становить 29%). На противагу цьому, найкраща ситуація в деревообробній промисловості, у якій лише 5% опитаних не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців. У харчовій промисловості, яка в цілому є лідером відновлення, відповідний показник становить 15%.

Рис. 35. Частка підприємств, які не експортували впродовж останніх 12-ти місяців, але були експортерами до повномасштабного вторгнення, за галуззю промисловості (% опитаних експортерів)

Результати за регіонами. Упродовж усіх хвиль щомісячного опитування доступні дані не дозволяють зробити висновки щодо чітких регіональних закономірностей через недостатню наповнюваність підвбірок в окремих областях. Однак в окремих регіонах усі підприємства (серед тих, хто зміг дати відповідь) відновили експорт, зокрема у Вінницькій, Закарпатській, Київській, Одеській, Полтавській, Рівненській та Черкаській

областях. Найскладніша ситуація залишається в Дніпропетровській та Житомирській областях, у яких відповідно 67% та 57% не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців, хоча мали його до війни.

ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

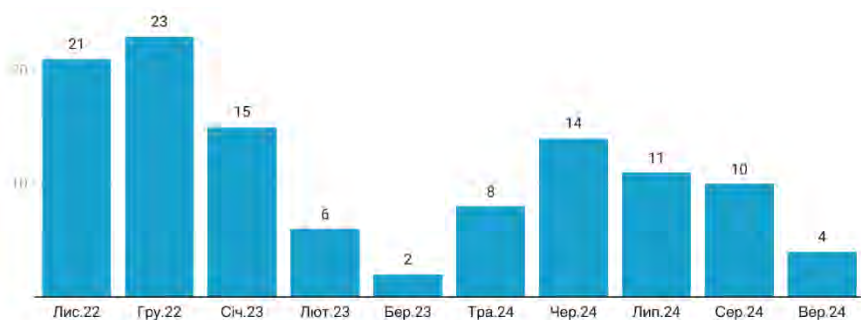
Під час тридцятої хвили опитування промисловим підприємствам було знову запропоновано оцінити вплив проблем з електропостачанням на їхню діяльність. **У вересні 2024⁹ року вимкнення електропостачання стали менш проблемними для бізнесу порівняно з літом 2024. Зокрема, у вересні лише чверть (25%) підприємств тимчасово призупиняли роботу через вимкнення електропостачання (для порівняння – 52% у травні, 83% у червні, 73% у липні та 66% у серпні).** При цьому, в 41% підприємств вимкнень взагалі не було (10% у серпні). Окрім цього, 34% підприємств працювали весь час, навіть якщо відбувалися вимкнення. Також майже зовсім відсутні підприємства з найбільш критичними втратами (більше половини робочого часу) – близько 0% підприємств (лише одне підприємство серед опитаних).

У результаті, у середньому через вимкнення електроенергії підприємства втратили 4% загального обсягу робочого часу за вересень 2024 року. Це в декілька разів менше ніж у серпні (10%), що може відображати покращення ситуації з електропостачанням. При цьому, ситуація дещо відрізняється залежно від розміру бізнесу, галузі та регіону.

Рис. 36. Вплив вимкнень електропостачання на роботу підприємств, % опитаних

	Лис.22	Гру.22	Січ.23	Лют.23	Бер.23	Тра.24	Чер.24	Лип.24	Сер.24	Вер.24
51-100% часу не працювало	6	11	5	0.4	1	1	2	2	2	0
26-50% часу не працювало	19	19	6	2	0	3	10	7	2	1
11-25% часу не працювало	26	30	23	7	1	15	31	24	23	6
1-10% часу не працювало	31	30	38	18	4	33	39	39	40	18
0% (працювало весь час)	4	6	14	33	30	25	14	23	24	34
Не було відключень	14	5	14	39	65	23	3	5	10	41

Рис. 37. Середній % часових втрат через відключення електропостачання, за місяцями

Результати бізнесу різного розміру. Ситуація відрізняється для підприємств різного розміру. Наприклад, не було вимкнень у 45% мікро та малих, 40% середніх та 34% великих підприємств. Водночас, продовжували працювати навіть у випадку вимкнень 27% мікро-, 29% малих, 36% середніх та 42% великих підприємств. Мікробізнес досі продовжує зазнавати найбільших втрат від терористичних атак росії на енергетичну

⁹ У рамках опитування запитання щодо втрат робочого часу ставиться стосовно попереднього місяця, який уже завершився. Тобто, у жовтні респондентів запитували про втрати робочого часу в вересні.

інфраструктуру. Зокрема, **мікропідприємства в вересні 2024 року, у середньому, втратили 7% робочого часу**. Втрати великих підприємств у декілька разів нижчі – лише 2%.

Рис. 38. Середній % часових втрат підприємств (за розміром), % опитаних

	Лис.22	Гру.22	Січ.23	Лют.23	Бер.23	Тра.24	Чер.24	Лип.24	Сер.24	Вер.24
Мікро	31	33	28	9	3	14	21	16	15	7
Малі	21	27	17	7	4	10	15	12	10	6
Середні	17	18	11	5	1	6	12	10	7	4
Великі	22	22	11	5	3	7	11	10	9	2

Результати бізнесу за галуззю. Найнижчі середні втрати робочого часу від вимкнень електропостачання зафіксовано у виготовленні будівельних матеріалів (2%), харчовій промисловості (3%), легкій промисловості (3%). Однак в окремих галузях ситуація набагато гірша. Зокрема, у хімічній промисловості середні часові втрати становили 7%, а в деревообробній галузі – 10%.

Рис. 39. Середній % часових втрат підприємств (за галуззю промисловості), % опитаних

	Лис.22	Гру.22	Січ.23	Лют.23	Бер.23	Тра.24	Чер.24	Лип.24	Сер.24	Вер.24
Деревообробна промисловість	25	31	18	5	0	20	20	18	13	10
Хімічна промисловість	20	29	13	6	1	8	14	12	14	7
Металургія	34	32	17	10	0	16	20	13	7	4
Машинобудування	28	25	16	11	2	9	15	12	11	4
Легка промисловість	19	25	12	4	7	7	16	15	8	3
Харчова промисловість	18	18	12	5	2	5	11	10	7	3
Виготовлення будматеріалів	24	26	25	6	0	19	21	16	6	2

Результати бізнесу за регіонами. Результати опитування знову підтверджують певну регіональну специфіку негативного впливу вимкнення електропостачання. Найвищі середні часові втрати зафіксовано в Волинській (10%), Харківській (10%) та Сумській (9%) областях. Однак у більшості регіонів середні втрати нижчі 5%. При цьому найнижчий показник середніх втрат був в Одеській та Житомирській областях (0%).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

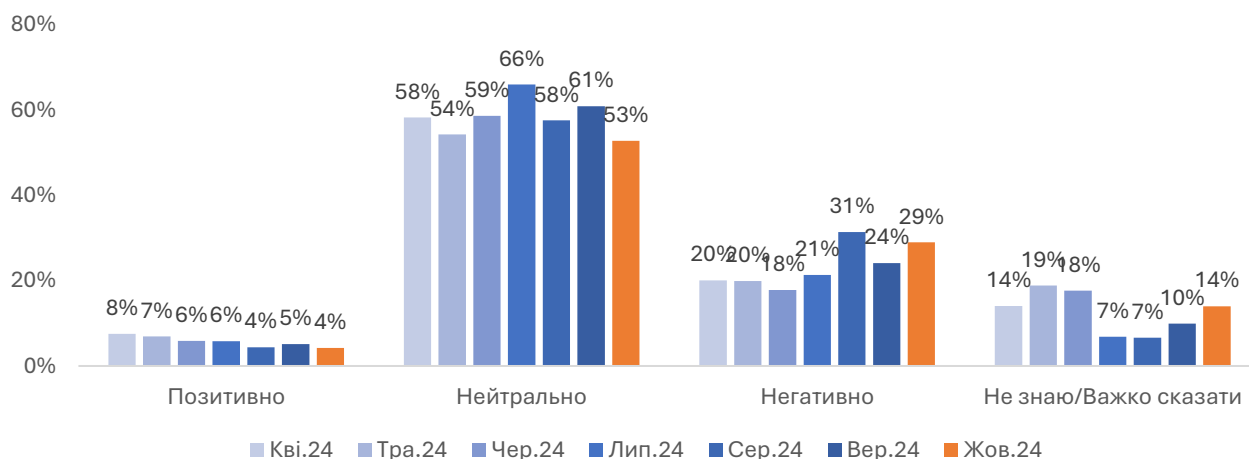
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У жовтні частка позитивних оцінок політики уряду щодо підтримки бізнесу склала 4%. Вона незначно зменшилась порівняно з попереднім місяцем, коли 5% опитаних підприємств позитивно оцінювали цю політику. Рівень позитивних оцінок цієї політики вже близько року не перевищує 8%, а зафіксована у серпні

та у жовтні частка 4% стала найнижчими показниками за весь період цього дослідження, перша хвиля якого була проведена у травні 2022 року.

Частка нейтральних оцінок цієї політики зменшилась з 61% у вересні до 53% у жовтні, тоді як частка негативних оцінок знову зростає: з 24% до 29%. Решта 14% респондентів не змогли поставити оцінку цій політиці. Ця частка змінилася незначною мірою порівняно з вереснем, коли таких опитаних було 10%.

Рис. 40. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за розміром бізнесу. На фоні низького рівня позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу в цілому, оцінки дещо покращуються зі зростанням розміру підприємств, хоча різниця між ними незначна. Так, серед великих підприємств цю політику позитивно оцінили 8% опитаних, тоді як серед мікробізнесу жодне підприємство не оцінило її позитивно.

Крім цього, представники малих підприємств негативно оцінюють державну політику з підтримки бізнесу частіше, ніж представники решти бізнесу. Зокрема, 38% цих респондентів поставив негативні оцінки цій політиці, в той час як серед респондентів, які представляють мікро-, середній та великий бізнес, відповідна частка складає 33%, 28% та 16%.

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за сектором. Найчастіше позитивні оцінки державній політиці з підтримки бізнесу ставлять представники галузі хімічної промисловості (6%)¹⁰.

Серед підприємств галузі металургії зафіксована одна з найвищих часток негативних оцінок цієї політики (39%). Також цю політику часто негативно оцінюють підприємства з виробництва будівельних матеріалів, - 35%.

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за регіоном. Найвищий рівень позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу у жовтні 2024 року зафіксовано у Кіровоградській (19% опитаних), Запорізькій та Рівненській (10%) областях¹¹.

Разом з цим, найбільші частки негативних оцінок – серед бізнесу Вінницької, Сумської, Дніпропетровської областей, а також м. Києва (більше 50%).

¹⁰ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірку у цій галузі.

¹¹ До порівняння не включено регіони, у яких не були опитані підприємства (детальніше див. розділ «Вибірка»), а також Івано-Франківська область, де кількість респондентів, які відповіли на це запитання, була недостатньою для порівняльного аналізу.

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати 30-го нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Дані було зібрано за допомогою поєднання декількох методів збору даних: телефонне інтерв'ю представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми інтерв'юерами та, у невеликій кількості випадків, самостійне заповнення онлайн-форми представниками підприємств, які під час попереднього телефонного контакту висловили бажання самостійно внести дані в онлайн-форму. Усі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам телефоном – було зібрано в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проекту «Ділова думка». Це, зокрема, показники, які в числовому вимірі показують зміни від місяця до місяця таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні 3 та 6 місяців.

Такі індекси обчислюють за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів – на його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, на яких виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 14 до 31 жовтня 2024 року.

ВИБІРКА

Усього у 30-й хвилі було опитано 472 підприємств. Вони розташовані у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Запорізькій, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та в місті Києві. У кожному з цих регіонів було опитано від 4-ох до 43-ох підприємств¹².

Більшість вибірки склали промислові підприємства – 416 підприємств або 88% вибірки. Серед них переважають підприємства харчової, легкої промисловості та машинобудування. До сфери сільського господарства належать 11 опитаних підприємств (2,3% вибірки), до торгівлі – 27 (5,7% вибірки). 13 підприємств або 2,8% вибірки працюють у сфері послуг, і 5 підприємств (1,1%) належать до галузі будівництва.

Серед опитаних підприємств є підприємства різних розмірів, які визначаються за кількістю працівників. Із них мікропідприємств (до 10-ти працівників включно) – 64 або 14% вибірки, малих (від 11-ти до 50-ти працівників) – 141 або 30% вибірки, середніх (від 51-го до 250-ти працівників) – 159 або 38% вибірки, і великих (більше ніж 250 працівників) – 108 або 23% вибірки.

¹² В опитуванні зазначалась область, у якій знаходилося підприємство на час проведення опитування.

Додаток 1. Вибрані результати опитування в цифрах

Вибірка

Розмір підприємств

	Кількість	Частка вибірки
Мікро-	64	14%
Малі	141	30%
Середні	159	38%
Великі	108	23%
УСЬОГО	472	100%

Сектор/галузь промисловості

	Кількість	Частка вибірки
Сільське господарство	11	2,3%
Виробництво металу та металообробка	28	5,9%
Хімічна промисловість	35	7,4%
Машинобудування	58	12,3%
Деревообробна промисловість	30	6,4%
Виробництво будівельних матеріалів	26	5,5%
Харчова промисловість	146	30,9%
Легка промисловість	48	10,2%
Поліграфічна промисловість	5	1,1%
Інші виробництва	135	8,5%
Будівництво	5	1,1%
Торгівля	27	5,7%
Послуги	13	2,8%
УСЬОГО	472	100%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, за розміром, індекс змін (жовтень 2024)

	Усі	Мікро	Малі	Середні	Великі
Виробництво	0,18	-0,20	0,05	0,14	0,32
Очікувані зміни виробництва	0,38	0,15	0,27	0,38	0,47
Продажі	0,19	-0,16	0,05	0,17	0,33
Очікувані зміни продажів	0,38	0,15	0,30	0,37	0,47
Експорт	0,11	-0,32	-0,10	0,07	0,21
Очікувані зміни експорту	0,35	0,00	0,08	0,37	0,44
Дебіторська заборгованість	-0,11	-0,12	-0,16	-0,20	-0,03
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,20	-0,33	-0,28	-0,24	-0,08
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,17	-0,20	-0,21	-0,04
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,22	-0,34	-0,30	-0,25	-0,11
Податкова заборгованість	-0,19	-0,16	-0,26	-0,21	-0,15
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,24	-0,24	-0,35	-0,21	-0,20

	Усі	Мікро	Малі	Середні	Великі
Запаси сировини	0,11	0,02	-0,05	0,06	0,28
Очікувані зміни запасів сировини	0,26	0,14	0,07	0,26	0,39
Запаси готової продукції	0,01	-0,03	-0,06	0,01	0,04
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,12	-0,22	0,14	0,10	0,15
Нові замовлення	0,11	-0,10	-0,02	0,07	0,24
Очікувані зміни нових замовлень	0,35	0,04	0,22	0,33	0,49
Ціни на сировину та матеріали	0,29	0,25	0,33	0,24	0,33
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,49	0,27	0,36	0,51	0,57
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,27	0,16	0,27	0,22	0,33
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,46	0,30	0,36	0,48	0,53
Кількість працівників	-0,05	-0,11	-0,07	-0,06	-0,04
Очікувані зміни кількості працівників	0,06	0,12	0,05	0,10	0,02
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,00	-0,05	0,00	0,03	-0,02
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,12	0,03	0,08	0,20	0,07
Кваліфіковані працівники	0,48	0,46	0,47	0,49	0,50
Некваліфіковані працівники	0,33	0,20	0,26	0,33	0,38
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,09	-0,29	-0,01	0,08	0,22
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,33	0,07	0,20	0,33	0,48
Оцінка ділового середовища	0,02	-0,32	-0,11	0,00	0,14
Очікувані зміни ділового середовища	0,32	0,05	0,08	0,32	0,52
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,13	0,15	0,11	0,10	0,16
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,30	-0,15	0,16	0,29	0,47

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, за галуззю промисловості, індекс змін (жовтень 2024)

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Виробництво	0,18	0,00	0,00	0,19	0,17
Очікувані зміни виробництва	0,38	0,11	0,36	0,32	0,41

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Продажі	0,19	0,00	0,00	0,22	0,17
Очікувані зміни продажів	0,38	0,07	0,39	0,31	0,41
Експорт	0,11	0,27	0,00	-0,02	0,00
Очікувані зміни експорту	0,35	0,25	0,33	0,26	0,37
Дебіторська заборгованість	-0,11	-0,30	-0,25	-0,16	-0,18
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,20	-0,45	-0,21	-0,20	-0,21
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,27	-0,10	-0,18	-0,11
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,22	-0,43	-0,19	-0,21	-0,15
Податкова заборгованість	-0,19	-0,30	-0,22	-0,21	-0,13
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,24	-0,40	-0,19	-0,22	-0,17
Запаси сировини	0,11	0,04	0,06	-0,07	0,00
Очікувані зміни запасів сировини	0,26	0,18	0,29	0,15	0,30
Запаси готової продукції	0,01	-0,11	0,15	-0,07	-0,04
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,12	-0,04	0,15	0,10	0,29
Нові замовлення	0,11	-0,04	-0,06	0,09	0,07
Очікувані зміни нових замовлень	0,35	0,13	0,35	0,23	0,30
Ціни на сировину та матеріали	0,29	0,25	0,14	0,21	0,20
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,49	0,32	0,48	0,39	0,43
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,27	0,21	0,23	0,17	0,17
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,46	0,28	0,53	0,39	0,43
Кількість працівників	-0,05	-0,11	0,00	-0,12	-0,03
Очікувані зміни кількості працівників	0,06	-0,08	0,09	0,00	0,20
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,00	0,00	0,00	-0,07	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,12	0,05	0,17	0,02	0,23
Кваліфіковані працівники	0,48	0,67	0,36	0,45	0,52
Некваліфіковані працівники	0,33	0,42	0,21	0,31	0,19
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,09	-0,07	0,12	-0,02	0,00
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,33	-0,13	0,30	0,37	0,25
Оцінка ділового середовища	0,02	-0,23	0,06	-0,14	0,04
Очікувані зміни ділового середовища	0,32	-0,11	0,33	0,30	0,36

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,13	0,04	0,21	0,07	0,00
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,30	0,00	0,31	0,33	0,28

	Усі	Виробництво будматеріалів	Харчова промисловість	Легка промисловість	Поліграфічна промисловість
Виробництво	0,18	-0,04	0,20	0,08	0,20
Очікувані зміни виробництва	0,38	0,23	0,40	0,36	0,20
Продажі	0,19	-0,04	0,21	0,19	0,20
Очікувані зміни продажів	0,38	0,24	0,41	0,37	0,20
Експорт	0,11	-0,25	0,17	0,10	-0,33
Очікувані зміни експорту	0,35	-0,10	0,36	0,30	0,00
Дебіторська заборгованість	-0,11	-0,21	-0,10	-0,03	0,25
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,20	-0,38	-0,14	-0,19	0,00
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,21	-0,16	-0,21	0,00
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,22	-0,48	-0,20	-0,21	0,00
Податкова заборгованість	-0,19	-0,24	-0,24	-0,16	0,00
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,24	-0,37	-0,24	-0,26	0,00
Запаси сировини	0,11	-0,04	0,19	-0,02	-0,50
Очікувані зміни запасів сировини	0,26	0,15	0,28	0,15	-0,50
Запаси готової продукції	0,01	-0,04	-0,04	0,04	0,00
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,12	0,13	0,09	0,02	0,00
Нові замовлення	0,11	-0,12	0,15	0,06	0,00
Очікувані зміни нових замовлень	0,35	0,12	0,41	0,23	0,00
Ціни на сировину та матеріали	0,29	0,16	0,32	0,37	0,20
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,49	0,39	0,52	0,44	0,40
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,27	0,08	0,27	0,30	0,00
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,46	0,35	0,50	0,36	0,00
Кількість працівників	-0,05	-0,15	-0,01	-0,08	0,00

	Усі	Виробництво будматеріалів	Харчова промисловість	Легка промисловість	Поліграфічна промисловість
Очікувані зміни кількості працівників	0,06	0,00	0,06	0,20	0,00
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,00	0,05	0,01	0,00	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,12	0,14	0,12	0,28	0,00
Кваліфіковані працівники	0,48	0,61	0,50	0,42	0,50
Некваліфіковані працівники	0,33	0,26	0,42	0,25	0,50
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,09	-0,04	0,14	0,00	0,00
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,33	0,44	0,33	0,32	0,00
Оцінка ділового середовища	0,02	-0,04	0,07	-0,11	-0,20
Очікувані зміни ділового середовища	0,32	0,29	0,32	0,24	0,25
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,13	-0,10	0,13	0,23	0,00
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,30	0,17	0,33	0,18	0,20